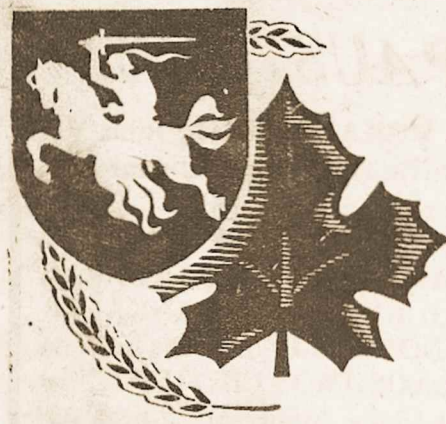

Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 42(708) KAINA 15 ct.

MONTREAL, 1960 m. SPALIO-OCTOBER 19 d.

PRICE 15 ct XX METAI

Politinių įvykių savaitė

IR SOVIETINIAM KOLONIALIZMUI ATEINA GALAS

Bet šio persilaužimo metu pa vergtiesiems ir laisvę mylintiems reikia būti ypatingai budriems.

Jungtinės Tautos ilgai mėtėdusios ir nesiryžusios prieiti prie svarbiausių klausimų — arstymo ir esmingo sprendimo, galų gale prie to jau priėmė. Ši Jungtinių Tautų pilnaities sesija istorijon įeis ne tik kaip triukšmingiausia, pasižymėjusi kai kurių vadinamųjų „valstybės vyrų“ ekscentriškumu ir nekultūringumu, bet kad drauge su tuo Jungtinės Tautos svarbiuosius klausimus pajudino

Tat nepaprastai svarbų ši pūsikį JTO veikloje, turime pa grindo laikyti **ISTORINIŲ JTO POSŪKIŲ**, kurį pasveikinkime visu nuosirdumu, bet drauge ir žinokime, kad daugelis šio posūkio laimėjimų pareis ir nuo mūsų pačių, nes laimėjimas bus tada pilnas, kai mes visi jį paremsime savo jėgomis, savo iniciatyva, — palaikydami tuos žmones, kurie klausimą stato į tikrą, teisingą ir moralinius pagrindus turintį kelią.

Mes visi siųskime laiškus, telegramas tiems, tų valstybių atstovams, kurie kolonializmo klausimą stato į teisingas vėžes. Ši ta mums reikia daryti ypatingu atsidėjimu ir atkaklumu, nes kaip tik tai

DABAR PRADEDAMAS SPREŠTI KOLONIALIZMO KLAUSIMAS ESMINGAI.

Aišku, kad sovietija bandys išaiškinti jį savo naudai, nes ji eina tikiai prieš kitų valstybių kolonializmą, bet ne prieš savo vykdomąjį kolonializmą.

Rašydami laiškus, mes patar kime, įtaigokime, kad tie žmonės, kurie iškėlė šį klausimą, kad jie jį spęstų visoje apimtyje, visu platumu ir visu gilumu. Reikalaukime, kad

VISOS TAUTOS TURĖTŲ TEISĖ APSISPRESITI, ir nebūtų nė vienos, kuri apsisprendimo teisės negautų.

Rašydami laiškus, patarkime apsisprendimo etisės reikauti, ne tik tai Pabaltijo tautoms, bet ir ukrainams ir gudams; Kaukazo tautoms — ar mėnams, gružinams, tiurkams, kazakams; užkaspijo tautoms — uzbekams, sartams, tadžikams; Sibiro tautoms — burjatsams, kamčadalams, čuvašiams. Suminėkime daugiau tautų vardų, nes, viena, ne visi JTO atstovai tą žino, antra — mums tos tautos bus nepaprastai dėkingos, nes jos užmirštos ir niekas jų nepamini, o jos, kaip ir mes, išsiilgusios laisvės. Padėdami joms, mes gausime nuosirdžių talkininkų ir draugų.

SUPRASKIME PER SILAUŽIMO MOMENTĄ

Rusijos diktatūra dės visas pastangas neprileisti prie to, kad Rusijos pavergtos ir kolo nizuojamos tautos būtų išskaitytos j bendrą kolonijinių tautų skaičių. Rusijos diktatūra iš kailio nersis ir įrodinė, kad Rusijos pavergtosios tautos laisva noru ir gera valia pačios užsikorė sau rusų kolonializmo jangmas. Prašykime ir

REIKALAUKIME VISOMS BE ISIMČIŲ TAUTOMS APSISPRESIMO TEISĖS.

Reikalaukime klausimą spręsti principinai, ne lokališkai, ne siaurai ir ne propagandistškai, bet esmingai. Netingėkime visi parašyti laiškus. Jeigu kam būtų sunkumų parašyti angliškai ar prancūziškai, rašykime lietuviškai, bet rašykime būtinai.

KITOS ŽINIOS

● Martynas Brakas, Lietuvos Tyrimo Instituto, veikiančio New Yorke, vedėjas, spalio 22 d. atvyks Čikagon. Čia jis žada užmegsti ryšius su vietos liet. visuomene bei jos organizacijomis ir gauti paramos šio instituto veiklai.

— Audra nusiaubė rytinį Pakistaną — 30,000 namų su griautais, 3,000 žmonių žuvo.

MAŠINŲ FONDO VAJUS

NL Mašinų Fondo vajus tęsiamas. Labai nuosirdžiai prašomi visi skaitytojai jį paremti, nes yra gyvas reikalas spaus tuvę pertvarkyti. Todėl esame labai dėkingi tautiečiams Skaitytojams, kurie siunčia tai aukų, tai nuperka šerų (vienas šėras 10 dol.). Dabar gauta iš šių tautiečių:

Povilas Genčius,
Monthrydges, Ont. \$ 10.00
Tabako farmeris p. Genčius, mokėdamas NL pronomeratos mokesį, NL Mašinų fondui įteikė 10 dol. aukų.
Jonas Bertašius,
Chicago, USA \$ 10.00
Nors p. Bertašius jau turi nu

pirtę šerų, bet vykdydamas NL b-vės pagedavimą, NL Mašinų fondo vajui paskyrė dar 10 dol.

Tautietis, kuris nenori, kad būtų paskelbta nei pavardė, nei vieta, atsiuntė NL Mašinų fondui \$ 20.00

Pranas Baradinskas,
LaSalle \$ 10.00
Malonus NL skaitytojas P. Baradinskas mokėdamas pronomeratos NL Mašinų fondui priedė 10 dol. aukų.
Visiems vajaus dalyviams nuosirdžiai dėkojame ir prašome atsilepti daugiau tautiečių. Spaudos Bendrovės „Nepriklausoma Lietuva“ Valdyba.

Pasaulio lietuvių sostinėje

RAŠO EDVARDAS ŠULAITIS
TRAGISKAI ŽUVO SOL. A. PEŠKYS

Spalio 6 d. dainininkas Antanas Peškys važiuodamas per geležinkelio bėgius, nepastebėjęs einančio prekinio traukinio ir jį atsitrenkę. Peškio mašina pakliuvo po vagonu ir buvo vilkta apie 100 pėdų. Po nelaimės Peškys dar buvo nuvežtas į Loretto ligoninę, bet ten tuo jau mirė. Lietuvoje A. Peškys buvo Filharmonijos choro dainininkas. JAV reikėsi kaip solistas ir dažnai pasirodydavo lietuviškuose parengimuose.

Jis paliko žmoną Genovaitę, taip pat dainininkę ir 6 metų amžiaus sūnų Liną. Nuosirdi užuojauta.
● Kun. A. Sabas iš Sudbury, Ont., atostogas praleido Čikagoje.

KITOS NAUJIENOS.

— Nauju Brazilijos prezidentu išrinktas buvęs Sao Paulo gubernatorius Janio da Silva. Adros, kuris Brazilijai žada drėles reformas ir esąs linkęs į neutralumą.

— Rusijoje esą suimti du JAV turistai.

— Piktadariai buvo užpuolę prof. M. Biržišką, sužeidė, atėmė dokumentus, bet dukteriai pradėjus šauktis pagalbos, pabėgo Los Angeles užkampiai.

— Bostone mirė teisių Dr. Bruno Kalvaitis širdies smūgiu.

— Kubos valdžia nusavino 382 savo piliečių įmones, kaip tą yra padarę Rusijos bolševikai.

— JAV ispėjo JTO sekr. Da gą, kad Kubos komunistai gali pulti JAV karo bazę, dėl ko gali kilti karas.

— Prancūzijos kardinolai ir vyskupai savo konferencijoje pasisakė, kad karas Alžyre turi būti greit baigtas.

— Kongo diktatorius Mobutu susitarė su Katangos premjeru Cumbie ir veiks sutartinai. Lumumba vis dar siekia valdžios.

— Amerika skelbia Kuba prekybos ryšių nutraukimą, bet Kanada prie to neprisideda.

— Nixon išsiskyrė su Kennedy: kai Kennedy pasisakė, kad neverta ginti Kviemoj ir Matsu, Nixon kalba atvirėčiai. Nixon laikosi principo, Kennedy principo atsisako. Nixono pozicija teisinga.

— 15 Castro priešininkų pabėgo iš Kubos kalėjimo ir atplaukė į JAV.

— JAV priėmė rezoliuciją, kviečiančią valstybes susilaikyti nuo veiksmų, kurie didina įtamą pa-

— JAV raketoje dvi pelės nulėkė 5,000 mylių ir išliko sveikos.

— Eisenhoweris lankysis Meksikoje ir susitiks su jos prezidentu.

— Peiliu nudurtas Japonijos socialistų vadas, kėlęs triukšmą prieš Eisenhowerį. Japonijos sostinėje vel neramu, demonstracijos.

— Lenkija išvarė „draugą“ Albanijos atstovą.

— De Gaulle susitarė su Adenaueriu kviešti 6-šių Europos valstybių viršūnių konferenciją, nes yra nesutarimų, kuriuos norima išlyginti.

— Chaušciovus, išvykdamas Maskvon, pagrasino karu. Mums belieka ginkluotis, kad jį gautumėt karą, — jis pasakė.

— F. Castro šaudė sukilėlius prieš jų diktatūrą. Spalio 5 d. jis sušaudė 12 kubiečių ir tris amerikiečius.

— JAV prez. D. Eisenhoweris sukako 70 metų amžiaus.

— Nepatenkinti Argentinos prezidentai, iš valdžios išėjo 5 ministrai ir iš kariuomenės 10 generolų.

— Iš sovietinės Baltikos pabėgo jūrininkas estas V. Jeanis, kuris sako, kad pabėgę visi Pabaltijo gyventojai, jeigu galėtų.

— Dvigubas darbo žmonių išnaudojimas prasidėjo, kai Kubą pradėjo savo cukrų vežti į Lietuvą, nes Kubos darbininkai už tai gauna žemesnį atlyginimą, o Lietuvos cukraus gamintojai turi numušti užtai savo uždarbius dėl cukraus infliacijos.

Žymėtinios dienos Detroite

L. V. LAUDININKŲ S-GOS CK IR SANTARIEČIŲ SĄSKRYDŽIAI.

Praėjusį savaitgalį, spalio 15 ir 16 dienomis Detroite, kaip pasirodė, įvyko du žymūs sąskrydžiai organizacijų centrų, kurių veikla yra grindžiama liberalizmo, tolerancijos ir demokratybės dvasia — tai Liet. Val. Liaudininkų naujai išrinktojo centro kimiteto ir jaunųjų liberalų akademikų — Santaros organizacijos Centro.

LVL S-gos C. K-to posėdžius atidarė s-gos Detroito skyriaus pirm. Dr. K. Karvelis, o juos vedė s-gos pirm. D. Šmulskštys.

Išnagrinėjus plačią dienotvarkę, naujasis LVL S Centro komitetas susitvarkė tokiu būdu:

Pirmininku išrinktas Liūdas Šmulskštys (Chicago) ir ligšiol buvęs pirm.; I vicepirm. — Juozas Audėnas (New York); II vicep. — Dr. Kazys Karvelis (Detroit); sekretorium — Z. Dailidka (Chicago); išdinininku — A. Kučys (Chicago); VLIKE atstovais — H. Blažas prezidentu ir nariais — pirm. L. Šmulskštys ir vicep. J. Audėnas, antrininkais dr. J. Pajaujis, inž. A. Novickis ir J. Jakštyris; Tarptautinės valstiečių organizacijon (IPU) — A. Devenienė ir pavaduotojais — B. Paramskas (Washington) ir J. Audėnas (New York) Varpininkų leidinių fondan — I. Briškaitis, p. Urbelis, J. Bertašius, p. Boreiša ir G. Lazauskas, Dr. K. Griniaus fondo valdybą papildyti paprašytas rūpintis prezidiumas.

Nutarta padėkoti Kanados min. pirm. J. Diefenbakerui, Australijos min. pirm. Manziei ir Filipinų atstovui senatoriui Lorenzui Sumulano už Rusijos pavergtų ir kolonizuojamų tautų užtarimą Jungtinių Tautų pilnatyje ir lygiagreta su kito mis kolonizuojamomis tautomis pareikalavimą joms, tame

tarpe ir Lietuvai, laisvės, ši reikalavimą išplečiant ir rusų kolonizuojamoms tautoms Kaukazo, užkaspijo, Sibiro ir kitose Azijos srityse.

Liaudininkų vadovybė nuo širdžiai pasveikino ir pasidžiaugė, kad jį bičiuliškąjį subuvmą, kuris buvo labai gražiai paruoštas ir kuriame dalyvavo gražus būrys netikėtai Detroito ir Windsoro bičiulių, bet ir tabako ūkininkų, — atsilankė ir liberališkąjo jaunimo — Santariečių — vadovybė su pirminku Dr. V. Kavoliu, kuris į subuvmą vadovo Dr. J. Biundzos sveikinimą atsiliepė gražiu žodžiu (atsilankė Dr. V. Kavolis, Dr. Šimoliūnas, p. Vaske lis ir p. Skrupskelis).

Sekmadienio popietę Detroito visuomenei buvo padaryti vieši pranešimai: S-gos pirm. L. Šmulskštys padarė kondensuotą politinę apžvalgą ir nušvietė Liaudininkų pažiūrą į lietuviškąją veiklą, srovijų bendradarbiavimą siekiant didžiųjų tautos tikslų. J. Audėnas apibūdino veiksmų veiklos ir darbų apimtį, konkrečiai sumindamas visus viešai pasireiškiančius veiksmus — tautą tėvynę, kuriai mes, išeiviai, galime tikėtai patalkinti. N. Lietuvos atstovybės, Amerikos lietuvių tarybą, VLIKą, Lietuvos Laisvės Komitetą ir kt. J. Kardelis kalbėjo apie lietuviškąją spaudą. Į Pranešimus prisirinko pilna salė intelektualios publikos, kuri gyvai ir jautriai išklausė pranešimų, davė paklausimų ir dalyvavo diskusijose. Pranešimams vadovavo Dr. K. Karvelis.

Jei prie viso to pridėti, kad visai gretimoje kaimynystėje įvyko „Škėmos“ „Žvakidės“ premjera, tai visai tvirtai galima pasakyti, kad praėjus savaitgalis Detroite buvo tikrai neeilinis.

ŠTAI KAIP NEPAVOJIN GA VYKTI UZ GELEŽINĖS UZDANGOS

Montrealietis lenkas Koyer, Kanados pilietis, norėdamas vykti į Lenkiją, kreipėsi į sovietinės Lenkijos konsulą Montrealy. Konsulas išaiškino, kad Koyerui, nėra jokio pavojaus vykti į Lenkiją, nes nusi kaltimai, išskyrus bendradarbiavimą su vokiečių žvalgyba, yra amnestuoti. Kadangi Koyer su Geštapu nebendradarbiavo, tai pasiryžo vykti į Lenkiją. Lenkijos konsulas jam davė vizą, ir Koyer išvyko. Bet kai pabarėjo grįžti į Kanadą, kurios piliečių jis yra, sovietinės Lenkijos valdžia jį apkaltino dalyvavus devynių asmenų nužudyme, suėmė, įkalino ir iškėlė jam kriminalinę bylą. Koyer laukia sovietinio teismo.

Ar Koyer dalyvavo kokiame nužudyme, nežinia, nes sovietinė žvalgyba visokias bylas moka fabrikuoti. Lenkijos oficialus pranešimas sako, kad Koyer prisipažinęs kaltu. Bet yra gerai žinoma, kad sovietinė žvalgyba ir prisipažinimus moka fabrikuoti.

Šiame įvykyje yra svarbus tas, kad sovietinis konsulas užtikrino, kad Koyer gali vykti Lenkijon be pavojaus, nes veikia amnestija. Tat jis Koyerą tiesiogiai pasiuntė į spąstus.

Išvada tokia: sovietinės garrantijos jokios vertės neturi. Jei ką jie nori pasigauti, tai sugeba subabrikuoti bet kokią apkaltinimą.

— 4 Kubos lėktuvai nusileido Floridoje ir prašo juos priimti.

— Kongo Mobutu vyriausybės pirmininkas Bomboko prašė leidimo sumti nerimstantį dėl valdžios netekimo Lumumbą, bet JTO kariai neleisdžia.

— Pietų Korejoje komunistai tebekelia riaušes prieš naują valdžią.

— Bonoje Nehru taresi su Adenaueriu dėl pasaulinių įvykių.

● Petrutis, žinomas lietuvių portininkų veikėjas, ruošia knygą apie krepšinį.

SVEIKINIMAI KREDITO UNIJOMS

Tarptautinės Kredito Unijų Dienos proga

John Diefenbaker, Ministeris Pirmininkas: Ir vėl turiu malonumą pasveikinti tikstančius Kredito Unijų narių Kanadoje Tarptautinės Kredito Unijų Dienos minėjimo proga.

Kredito unijų pasisiekimas Kanadoje yra aiškus įrodymas, kad ta organizacija ir jos nariai gerai supranta savo uždavinius bendruomenei, kurioje ji veikia.

Dwight Eisenhower, JAV Prezidentas:

Tarptautinės Kredito Unijos Diena mums primena individo nepriklausomybės stiprinimą, su sidrausiminimą ir išmintingą savo santapų tvarkymą per Kredito Unijas.

Kredito Unijų idėja — individo iniciatyva ir ekonominė demokratija, susilaukė plataus pritarimo JAV. Ta idėja — jungti žmones kooperatiniam darbui randa platų atgarsį ir daugelyje kitų kraštų.

Pratindamos savo narius tautų pumo ir finansinės atsakomybės, Kredito Unijos ugdo savybes, kurios sudaro bazę žmonių ir tautų progresui.

MEDŽIOTOJAI SAUDO SAVO KOLEGAS

Vos prasidėjo medžioklės zonos, o Kanados medžiotojai jau pašovė kelis savo dalyvius. Peterborough mirtinai nušautas 38 m. Turas. Lost Lake G. Vaillencourt'as medžioklės draugai palaikė briedžių ir pačvė: 30-ties metų „briedis“ paliko žmoną ir 5 vaikus našlaičiais. Pašautas 18 metų C. Houle. Kitose vietose pašauti dar du medžiotojai. Dėl vieno pašovimo įtariama pikta valia ir įtarta sis K. Fanson sulaukytas.

● Kun. dr. L. Gronis, kaip iš Europos laišku praneša Vasario mokytojas, paskirtas Vasario 16 Gimnazijos direktoriumi.

● Vladas Šlaitas nuo spalio 1 d. pasitraukė iš darbo „Eltoje“ ir iš Reutlingeno grįžo į Manchesterį, Angliją.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!Authorized as
second class mail, Post Office Department, OttawaLEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR
SPAUDOS BENDROVĖ „NEPRIKLAUSOMA LIETUVA“.

Redaktorius Jonas Kardelis.

D.O.monic 6-6220

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje	\$ 5.00	Canada	\$ 5.00
Amerika ir P. Amerika \$ 5.50		America & S. America	\$ 5.50
Visur kitur	\$ 6.60	Other Countries	\$ 6.60

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)
Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

Lietuvių Namai

DIDELIS IR ĮSPŪDINGAS LIETUVIŲ NAMŲ
SUMANYMAS HAMILTONE

Atrodo, kad lietuvių namų reikalingumas bet kurioje lietuvių kolonijoje, bet kurioje vietoje ir bet kada yra aiškus ir ne ginčijamas.

Lietuviams, jeigu jie turi tautos pajautimo, tautos supratimo, tautos garbės, tautos svarbumo (plačią mastą imant), aiškumą, tautos reikšmės ir tautos būtinumo, — lietuviškųjų židinių, atseit — lietuvių tautos namų — būtinumas yra aiškus. Lietuviams, lietuvių susibūrimas, lietuvių vienybė ir lietuvių palaikyti lietuvių tautos namai yra būtini.

Nenuostabu, kad įvairiose šalyse, įvairiuose kontinentuose ir įvairiose valstybėse, kur tiksliai lietuvių yra apsigyvenę, visur yra organizuojami lietuvių tautos namai. Tokius namus yra suorganizuavę Anglijoje apsigyvenę lietuviai. Anglijos lietuviai ne tik turi didžiulius namus Londone, bet ir už Londono turi didelį ūkį, kurio namus panaudoja kaip vasaros atostogų namus. Ūkį panaudoja ir Anglijos lietuvių sąskaita. Namai gi Londone — tai ištisa eilė lietuvių organizacijų, bendruomenės, įstaigų, tarnaujančių lietuvių ir lietuvių bėse reikalams. Tai yra tikras lietuvių ir lietuvių židinys.

Ypatingu susirūpinimu ir ne paprastu atsidėjimu lietuvių tautos namus sukurto organizuoti. Australijoje apsigyvenę lietuviai, ypač skaitlingesnės jų kolonijos. Jeigu Anglijos lietuviai savo jėgas sukaupė centriniuose namuose Londono mieste, tai Australijos lietuviai, kurie gyvena išsimečius dideliame kontinente, kurio susisiekimą nugalėti yra labai sunku, tai jie namus steigia didesnėse kolonijose. Jie, kai kur, kaip iš tolo atrodė, nuneša net į kraštutinius namus, nes tose pačiose kolonijose steigia net po dvejus namus. Na, jeigu lėšų užtenka, o yra gerų organizatorių, tai ir tas yra gerai.

Pietų Amerikos lietuviai, kurie, kaip atrodo, gal turi kuklesnes gyvenimo sąlygas, yra tautiškesni. Bet ir jie visai gyvai domisi lietuvių tautos namais, ir kiek galimybės leidžia, stengiasi lietuvių namus suorganizuoti. Taip yra Argentinoje, kurios sostinėje, Buenos Aires, vėliau lietuvių namai, nors jų vardai gali būti ir skirtingi.

Brazilijoje, kur lietuvių buvo gausiai apsigyvenę, dar nepriklausomybės laikais Lietuvos valstybė padėjo įsigyti mokyklą, o prie jų glaudėsi ir visos lietuvių kolonijos. Brazilijos lietuvių susibūrimo centras yra San Paulo, kur yra net dvi lietuviškos mokyklos, tarnaujančios lietuviams ir kaip lietuviški židiniai. Tiesa, jie dėl tūlo ne protojo brazilų nacionalizmo yra nukentėję.

Vokietijoje lietuvių židinį sudaro Vasario 16 gimnazija, kurioje ne tik auklėjamas ir mokslinamas lietuvių jaunimas, bet kur taip pat vyksta suvažiavimai ir kairieji renginiai.

Gal sunkesnė būseną yra Urugvajuje. Sunkesnė ne dėl politinių sąlygų, kurios deino kratiname krašte, yra laisvos, bet dėl lietuvių kolonijos ne

gausumo ir medžiaginio jų ne pajėgumo.

Daug galima būtų pasakyti apie didžiausią lietuvių koloniją šiaurės Lietuvos rėbų — apie lietuvių kolonijas Jungtinės Amerikos Valstybėse, bet apie jas ir nedaug reikia kalbėti, nes JAV lietuvių kolonijose veikia daugybė lietuviškųjų židinių — įvairaus masto, įvairaus dydžio, įvairiais vardais bei pavadinimais. Faktas yra, kad kur tik tai JAV įsikūrė lietuvių kolonija, visur buvo įsteigti lietuviški židiniai. Jie vaidina ir tebe vaidina milžinišką lietuvių uždavinį. Tai ir yra įrodymas, kaip yra svarbūs lietuvių židiniai.

Kanadoje taipgi lietuvių su pranta lietuvių židinių reikšmė bei svarbumas. Todėl ir Kanadoje gyvena lietuvių, kiek tiksliai įmanoma, organizuoja lietuvių tautos namus, nors jie turi ir kitokių vardus. Atrodo, pirmieji Kanadoje susirūpinę lietuviškojo židinio organizavimu Montrealio lietuviai, kurie čia įsteigė ir parapiją ir klubą. Įkandini susiorganizavo Winnipego lietuviai. Po Antrojo pasaulinio karo padaugėjo čia lietuvių ir kitose Kanados vietose susikūrus gausenėms lietuvių kolonijoms, buvo susirūpinta ir savo židiniams.

Labai būdingas Edmontono lietuvių skubus lietuvių namų suorganizavimas, kuris sekė po Toronto lietuvių namų sukūrimo. Ir vieni ir kiti lietuvių namai vaidina istorinį vaidmenį. Tai yra didelės tautinės reikšmės židiniai.

Buvo sukurę Montrealio lietuviai plėstis bet tos pastangos kol kas nėra davusios laukiamų vaisių. Suskato mažesnės kolonijos — Windsorio ir Londono — lietuviai.

Ypatingu atsidėjimu ir didžiulių mastu organizuoti susirūpinę ir suskato veikliausioji Kanados lietuvių kolonija — Hamiltono lietuviai. Įsigiję apie 200 tūkstančių vertės turinčius namus, Hamiltono lietuviai tuo nepasitenkino ir yra pasiryžę, kaip jie sako, įsigyti tikrus lietuvių namus, visa prasme — tikrą lietuvių tautos židinį. Projektas jau vykdomas. Jau yra nupirktas didžiulis žemės plotas miesto centre ir daromi žygiai realizuoti lietuvių tautos namų statybą. Sumanytas tikrai grandiozinis ir įspūdingas. Sumanytas, kuris įrodo, kad lietuvių tauta turi didelio masto žmonių, kurie sugeba ir projektuoti didelius sumanymus ir sugeba juos vykdyti. Hamiltoniečių projektas tikrai didelis ir gražus. Jam gi įvykdyti yra realūs skaičiavimai ir jiems įvykdyti planai. Svarbiausia, kad tam yra atsidavusių žmonių, kurie nesigaili nei darbo, nei kovo su sunkumais, kad tikslas būtų atsiektas. O tikslas gražus, kilnus, didelis ir žavingas. Todėl Hamiltono lietuvių reikia nuolat pasveikinti ir už iniciatyvą, ir už pasiaukojimą šiam gražiam tikslui, ir už ryžtą įgyvendinti sumanymus, Sumanymai gi tikrai verti visokeriopos paramos visų lietuvių.

Hamiltono lietuvių iniciatyva, ryžtas ir pasiaukojimas lie

Laiškai iš Lietuvos

Tęsinys.

4.

Lietuviams Lietuvoje burnos uždarytos, lūpos užrakintos, ir lietuvis nutildytas; drauge su tuo nutildyta ir lietuvių. Lietuviui nevalia prisipažinti lietuviu. Yra tiktai pilietis ir draugas. Jokiu būdu ne lietuvis. Nes kas lietuvis — tas nacionalistas, o nacionalistas — atgyvena. Jam nėra vietos sovietiniame pasaulyje. Ir mes dabar jau visi tą savo padėtį gerai suprantame: mes esame rusų okupuoti ir pasmerkti tautinei nuičiai.

Tuo tikslu naikinamas ir administracinis Lietuvos padalinimas. Kai jis bus privestas prie kurio stambiojo Rusijos padalinio, projektuojama visai Lietuvos avrdą panaikinti. Kad pasaulis užmirštų Lietuvos vardą. „Plebiscitu“ busiū nustatyta, kad patys Lietuvos gyventojai, vertindami didžiosios rusų tautos globą, atsisako Lietuvos vardo ir pervardija ją į oblastį.

Visa, kas po Stalino mirties turėjo atolydį, dabar viskas jau atšalo, ir įsiviešpatavo absoliuti okupacija. Jums pasirodys keista, kad pav. aklausias ir ištikimiausias okupacijos tarnais pasidarė net ne komunistai. Žiugžda buvo socialdemokratas, o dabar aklausias rusų fanatikas. Venclova buvo taip pat ne dešinysis, bet dabar — pirmasis jų įrankis. Tiesa, žiugžda paskutiniuos laikais jau buvo pasidaręs vad. smetoni ninku, bet tą nedaug kas žino. Tarnai už tai gerai atlyginami. Jie gauna po 30,000 rublių kas mėnuo.

Po Stalino mirties buvo reikalaujama, kad Maskvos atsiųstieji rusai valdininkai, kurių prisodinta visose ministerijose ir visose žinybose ir kurie faktiškai Lietuvą valdo, pasislėpę už ministerijų vardus turinčių iš kamščių, — buvo neva paraginti išmokyti lietuviškai. Tai buvo padaryta klasingais sumetimais: rusai buvo išsigandę, kad neteikus galvažudžio, visos rusų pavergtos tautos gali sukilti, to dėl griebėsi preventyvių priemonių, žadančių lengvatą. Bet tai buvo klaida. Dabar jau niekas lietuviškai nesimoko ir ne kalba. Visi susirinkimai, kuriuose visada esti būdinti okupanto akis, vyksta tik rusų kalba. Mokyklose vaikus spaudžia būtinai išmokyti rusų kalbą. Įstai goje vietos negausi nemokėdamas rusų kalbos.

Mūsų žmonės, žinoma, brangina savo kalbą ir norėtų likti lietuviams. Kai tiksliai po Stalino truputį atsipalaidavo varžtai, koks buvo kilęs entuziazmas!

Dėl čekių sistemos „Lito“

(Tarptautinės Kreditų Unijų Dienos — spalio 20 — minėjimo proga).

Kredito Unijos „Litas“ narių patys čekių nėra. Narių ji išrašo pagal pareikalavimą banko vedėjas asmeniškai atvykus arba užsakius telefonu. Kiekvienam metiniame susirinkime išskeliamas čekių sistemos įsivedimo klausimas. Tada kiekvienas narys būtinai įgalintinas ištyti čekius, kaip tai daro „Paramos“ nariai Toronte, „Talos“ — Hamiltono arba Caisse Populaire nariai visoje Quebeco provincijoje. Tuo klausimu praieitame „Lito“ susirinkime buvo padarytas nuodugnus pranešimas. Kadangi tatau intereso sujoja ne tik esamus, bet ir būsimus „Lito“ narius, (o anksčiau ar vėliau visi Montrealio lietuviai bus „Lito“ nariais), tai čia ir patiekiu to pranešimo santrauką.

KA DUOTU „LITUI“
ČEKIŲ SISTEMOS
ĮSIVEDIMAS?

1) Daugelis narių galėtų sa

tavybės tikslams ir uždaviniams yra geriausias ir gražiausias pavyzdys ir kitoms Kanados lietuvių kolonijoms, ir ne tik lietuviškųjų židinių kūrimo prasme, bet ir kiekviename lietuviškame darbe.

J. Kardelis.

Ypač jaunimas buvo sujungęs ir pakilauš ūpą. Bet kuo toliau, tuo žemiau smuko nuotaikos. Kuo toliau bėgo laikas, tuo reži mas aštrėjo ir vis stipriau spaudė. Dabar jau taip esame prispausti, kad trūksta oro kvėpuoti. Sugrįžo Stalino laikai ir, atrodo, jie jau yra peržengti.

Spauda pilna raginimų imtis kultūrinio bendradarbiavimo. Bet mes iš užsienio negauname jokių knygų. Kažkas išmugelia vo B. Pukelevičiūtės romaną „Aštuoni lapai“, tai iš jo beliko tikrai skuteliai. Tai ir visas bendradarbiavimas.

Mus apsupo iš visų pusių. Atėmė iš mūsų rytines sritis, kurios i mus dabar žiūri pro broliškosios grotas. Atėmė ir va karines sritis — Mažąją Lietuvą: mūsų Tilžę, Donelaičio tēviškę. Vydūno tēviškę. Kara liaučių. Įstrutį; ištrynė ir jų lietuviškuosius vardus.

Lietuvius suniekintas; lietuvių kalba ujamą iš įstaigų; lietuvis neturi teisės vadintis lietuviu. Rusas yra ponas; jo valią reikia pildyti.

Mokslų akademija buvo užsibėžusi eilę darbų. Ir Mokslų akademija nuraminta, pritildyta. Jos darbai stabdomi ir trukdomi. Vilniui buvo žadėtas pastatyti teatras, — jo ir projektai užmiršti. Vilniaus tvarkymo planai užmesti. Nevalia nieko daryti, kas pasitarnautų lietuvių vardui.

Bet daugelis spėja, kad tai yra dar tikrai sūtemos ir kad ateis dar sunkesnės bandymų dienos.

Baigiu. Tautiečiai, darykite kas tiksliai galima, kad tauta nebūtų naikinama. Mes bejėgiai. Mes neturime žmonių, kurie galėtų turėti kokį nors savo lietuvišką žodį. Tai mūsų didžiausia silpnybė. Kas ką nors bandė, gavo per galvą ir prigriūdo, nutilo. Kapų tyła įsigali. Tik tai lenkai gali melstis ir giedoti himnus prie Pilsudskio širdies, kurią stropiausiai Maskva saugo vadinamoje Lietuvos sostinėje. Jūs tur būt manėte, kad viena pirmųjų priežasčių, kiršiančių lietuvių su lenkais, lietuvių garbės įžeidimas — Pilsudskio širdis — bus gražinta lenkijai. Niekio panašaus. Pilsudskio širdis palikta Vilniaus Rusų kapų iškilmingiausioje vietoje ir saugoma, kaip akis. Tas Pilsudskio širdies palikimas aiškinamas, kad rusai ją palieka Vilniuje, kaip slavų simbolį.

Tat ir Vilnius ir Lietuva gyvena nepaprastai sunkius laikus, kurie tautai grėsia išnaikinimu. Kaip toliaus teks gyventi, dabar sunku ir įsivaizduoti.

Parašas neisskaitomas.

„N. L.“ SPAUSTUVĖ

Gal jums reikia atspausdinti VOKAMS adresai, Jums VIZITINĖS KORTELEŠ, vestuviniai arba sukaktuviniai PAKVIETIMAI, vakarams, koncertams, pobūviams BILETAI, subuvimų arba parengimų PROGRAMOS, biznio ir profesijų reikalams REKLAMINIAI ATSIŠAUKIMAI, SĄSKAITINIAI LAPELIAI, RECEPTŲ BLANKAI IR KITOKI SMULKŲ SPAUDOS DARBAI — Jūs neabejodami kreipkitės į „NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS“ leidyklą: 7722 George Street, LaSalle, Montreal 32, arba telefonu: DO 6-6220. Čia Jūs gausite visokią informaciją ir čia Jums, pagal Jūsų užsakymą, bus atspausdinta ŽEMŲ AUŠIA KAINA, kokią tiksliai Jūs Kanadoje galite gauti. NL.

JUOKDARIAI...

ŠERŪNAS PRIEŠ NENUGALIMAS KLIŪTIS

Lietuvos okupantas pavedė rūnas, gali nuginčyti šitą tiesą?

ŠEŠKAI...

Baltuši jus aprašo. Kas gi yra tie šeškai? — Šeškai yra Lietuvoje gyvenę galūnai žveliai, kurie mėgsta smaugti mažesnius paukščius. Šeškų savybė — ypatingas nemalonus kvapas. Dėl šio kvapo žmonės turi sumanę patarėlę: „Smirda kaip šeškus“. Šeškų Lietuvoje visa da buvo, bet dabar jų ypač daug prisvo. Proporcingai jų kiekio padaugėjimui, padidėjo ir jų smarvingumas. Gal todėl Baltuši, kuris atrodo, turi gerą uoslę, sumanė aprašyti šeškus. O šeškų Lietuvoje tikrai padaugėjo ir jų smarvė vis plačiau užlieja Lietuvos žemę. Ai, tie šeškai, šeškai, kada jie nuštos Lietuvą smardinti?!

PRAŠO LAIŠKŲ

„Tėvynės balsas“ prašo rašyti jai laiškus. Girdi, „prašytu me Jus dažniau parašyti apie savo gyvenimą, o taip pat apie įvairių lietuviškų draugijų veiklą“.

Keistas susidomėjimas „atgyvenomis“... Čia kolioja ir čia prašo.

Panaikinkite cenzūrą, leiskite laisvai susirašinėti, nenaikinkite jums nepatinkamų laišku, leiskite laisvą žodį, — nerieks ir prašyti, kad rašytų, — parašys žmonės daug, kaip visada esti esant normalioms sąlygoms.

Ko vertas toks kvietimas rašyti, rodo tame pačiame T. B. numeryje išspausdintas straipsnis „Nacių agentai Australijoje“, kuriame dergiami lietuviai ir jų organizacijos.

O KO JAU TAIP
JAUDINTIS?

Lietuvos okupantas ir paslaugūs jo tarnai išsijusę triūbuoja, kad Lietuvoje — tikras rojus: laimė, džiaugsmas be galo.

Tuo gi tarpu kolioja veiksniai, kad neiga Lietuvos gerbūvio esimą. Atrodo, ko gi jau dintis, kas ką sako ar rašo, jei gu Lietuvoje gerbūvis ir žmonių laimė? Mandrappikis.

Tat, kaip nors ir riebiausis še

Populaire, kurios veikia tokiais pat nuostatais, kaip ir Kredito Unijos, bet ribojasi tik Quebeco provincija. Tikriausiai, ne visi „Lito“ nariai tokio „persikrikštyjimo“ norėtų.

2) Čekių rašymo teisė su trauktų daugiau narių, kurie dabar „Litui“ nepriklauso. Tatau būtų pavieniai asmenys, lietuvių prekybininkai, krautuvis ir pan. Tatau taipgi galėtų padinti narių skaičių ir indėlių kapitalą apie 10%.

3) Čekių sistema įvedus „Litas“ veikty kasdien ir turėtų bent vieną nuolatinių tarnautojų. Tatau įgalintų priiminti pini gus už telefoną, Hydro-Quebec sąskaitas ir tt. Tačiau ši pajamų pozicija dėl narių išsi sklaidymo po visą miestą negalėtų būti didelė.

KOKIE BŪTŲ MINUSAI,
ČEKIUS ĮSIVEDUS?

1) Kredito Unijų Quebeco provincijoje neturi Centro įstai gos čekių keitimui ir jo sukurti nenumato. Mat, daugumas jų veikia prie įstaigų ir fabriku, kurie joms duoda patalpas ir net kartais apmoka vedėjus. Jos būna atdaros kasdien ir ten dirbantieji pasiima čekius iš ve dėjo, pagal reikalą. Užtat čekių sistemos įvedimui „Litas“ turėtų persiformuoti į Caisse

PRAKTIŠKAS PALYGINI
MAS 1960 METAMS

Net ir priėmus dėmesin 20% indėlių padidėjimą, įvedus čekius „Lito“ pajamos Caisse Populaire formoje būtų maždaug pusė pačios — apie \$26,000 ir me tus. Gi einamosios išlaidos pa šokty nuo dabartinių 9000,—, mažiausiai iki 12,000 dol. i me tus. Viso to pasėkoje „Litas“ begalėtu taupytojams išmokė ti tik 3% dividendo, vietoje da bar mokamų 4½%. Be to „Lito“ patarnavimas savo naria ms paskolomis labai susiaurė ty. Dabar iš 360,000 dol. indė lių, „Litas“ gali išskolinti iki 300,000 dol. Caisse Populaire formoje, net ir turėdamas 432,000 dol. indėlių (20% dau giau) begalėtu išskolinti tik 216,000 dol. Kiti 216,000 dol. būtų kasoje, arba investuoti į valdžios, miestų, mokyklų ir kitų institucijų paskolos lakš tus ir tiesioginiai nariams priedinami.

O KAIP SU „PARAMA“, „TALKA“?

Daugelis tuojau paklaus, o kaipgi verčiasi „Parama“? To ronte ir „Talka“ Hamiltono? Jos gi čekių sistema turi. Onta rio provincijos Kredito Unijos atstoja Quebeco Caisse Popu laire ir turi savo čekių keitimo centrinę įstaigą. Be to, pasiro do, jų nuostatai nėra tokie griež ti, kaip Caisse Populaire, ir iš jų nereikalauja laikyti 50% in dėlių sumos „in liquid funds“. Nukelta į 7-tą psl.

Dviejų dvidešimtmečių balansas

JUOZAS AUDĖNAS

Justas Paleckis straipsnyje „Du dvidešimtmečiai“ (Perga lė Nr. 7-1960) sako: „Ateityje, kai praeis ne du, bet daugelis Tarybų Lietuvos dešimtmečių, vargiai ar bus reikalingi pa lyginimai su buržuazines santvarkos laikais. Tada buržuazinis periodas, trukęs apie 20 metų, atrodys trumpu epizodu lietuvių tautos istorijoje“. (m. p. J. A.).

Visiškai sutinku su Paleckiu, kad anas laisvosios Lietuvos dvidešimtmetis „atrodys trum pu epizodu“... Tai tikra tiesa. Žmogui arba tautai gyvenus laisvėje, tas periodas visuose atsiminimuose ir visais kitais atvejais atrodo trumpu buvus. Kai gerai, gražiai ir laisvai gyvenama, arba kas tokiose sąlygose išgyventa — niekas neprilygs niekas nenusibosta. Kai prieš Pirmąjį pasaulinį karą naujokus imdavo į caro kariuomenę, tai naujokai pandėliečiai visuomet dainuodavo: „Neprailgo čia man būti tarp savo brolių, neilgai čionai tebuvo tik dvidešimt metų“. Šis dainos posmas daug pasako. Jaunuo liui dvidešimt metų atrodo aki miksniu.

Ir priešingai, nelaisvėje, ka lėjime, priespaudoje, okupacijoje ir kitokiose žmogų arba tau tų kankinančiose sąlygose vie na diena prailgsta savaite, mė nuo arba metai viršta amžiny be. Tai priklausoma nuo priespa dos skausmo ir kankinimo me todu. Ir šitokio išgyvenimo me to taip išreiškia lietuvių liaudies daina, mergaitės išvartys už nemylimo pagyros vyrio: „Nu važiuo nubraškėjom į tokia laužynę, kad pavirto viena die na devyniais meteliais“. Lietu vių tautos išgyventieji paskutinieji dvidešimt metų istorijoj pasiliks amžinybe, visas kančių grandines sudėliojus.

Aš manau, kad Justas Paleckis, kadaise buvęs jautrios sie los žemaitis, tikrai ir nuoširdžiai tą laisvosios Lietuvos lai kotarpį laiko trumpu epizodu. Jis pats tuo metu buvo išėjęs į žmones ir be kančių ir be nuo vargio. Tenka manyti, kad anuo metu įsibrėžusi lietuviškosios dvasios ugnelė, dar kur nors gi liai teberusena, kad net nuo „prezidentų“ sosto, į kurį ji Kremlius pasodino, taip nuoširdžiai bent vieną kartą, atsiliepė. Dvidešimtmetis trumpas epizoda. Taip, laimingi nei dienų, nei metų neskaiciuoja, o ypač tie metai atrodo trumpais buvus, po to meto, kuomet žmo gus arba tauta patenka į nelauk vę ar priespaudą. Deja, apie antrąjį dešimtmetį nei lietuvių tauta, nei daugelis mūsų pačių negali ir negalės pasakyti trum pu epizodu buvus. Tiek kančių, tiek nekalto kraujo, tiek nekal tų gyvybių iš mūsų tautos šis laikotarpis pareikalavo, kad vi sos svetimųjų, su kuriais ir Pa leckis susidėjo, lietuvių tautai

atneštos blogybės bus ilgiems amžiams neišgyjanti žaizda. Ji kartų kartoms primins, kaip Sovietų Rusijos bolševikų ir jų buv. sąjungininkų nacių gesta pininkų kruvinomis rankomis buvo mėsinėjami lietuvių tau tos sūnūs. Justas Paleckis visa tai labai gerai žino.

Toliau Paleckis stengiasi pa vaizduoti antrojo dvidešimtmečio kultūrinį pranašumą prieš buvusį kultūrinį Lietuvos paki limą pirmajame dvidešimtme tyje. Svarbiausia jis mini daug įvairių mokyklų esant ir dabar tinį jų skaičių lygina su buvusiu mokyklų skaičiumi prieš bolše vikmetį. Reikia skaitytis su fak tu, kad dabartinis mokyklų tink las yra ir platesnis ir įvairesnis negu jis buvo Lietuvoje prieš 20 metų. Tačiau dabartinis mo kyklas lankančių mokinių skai čius vargu bau prašoka prieš 20 m. buvusių mokinių skaičių. Pav. 1939-40 mokslo metais mo kyklų tinklas vos tik atgautame Vilniaus krašte nebuvo speta sutvarkyti taip, kaip jau buvo sutvarkyta ligi tol buvusioje laisvojoje Lietuvoje. Klaipėdos kraštas buvo atplėštas. Todėl tos Lietuvos teritorijos dalies į anų metų mokyklų duome nis neįeina. Bet ir be šių dviejų nemažų trūkumų, 1939-1940 mokslo metais visose mokyklo se, pradedant pradžios mokyk lomis ir baigiant universitetais, bendras mokinių skaičius buvo 393.223. Į šį skaičių neįeina ku nigų seminarijų auklėtiniai, ir privatinųjų įvairių kursų moki niai. Bet jeigu 1918—1919 m., atstatant nepriklausomą Lietu vą, švietimo darbas buvo pradė tas nuo nulio, tai manau, tik pa prasčiausias durnelis, o ne Pa leckis, galėtų sakyti, kad ana me dvidešimtme tyje, švietimo srityje visai mažai tebuvo pad ryta. Tuo labiau nevertėtų kar toti tokių naivių tvirtinimų, kad ir tie patys mokiniai, kaip matėme netoli 400 tūkstančių, buvę tik dvarininkų ir fabrikantų vaikai.

Pasižiūrėkime, kas yra da bar. Pav. 1959-60 mokslo metų pradžioje visose visų rūšių mo kyklose buvo 493.000 mokinių. (Tiesa Nr. 23-1960). Tai rodo, kad dabar yra apie 100.000 mo kinių daugiau. Priėmus dėme sin Vilniaus ir Klaipėdos kraš tus, kunigų seminarijas ir pri vatinių kursų buv. mokinius var gu bau bus didesnis mokinių skaičiaus skirtumas. Bet jeigu dėka lietuvių tautos darbštu mo, kantrybės ir kovingumo prieš sovietiškasias priespau das, mokyklų židiniai nenyks ta, o net plečiasi, tai čia nėra joks okupacinės valdžios nuo pelnas.

Per paskutiniuosius dvide šimt metų, jei tik Lietuva dabar tinėse sienose būtų buvusi lai va, ant gražiai išugdyto, nors toli gražu dar nebaigto mokyk lų tinklo, šiandien mokinių skai

čius galėtų būti dar didesnis, ne gu dabar yra.

Aš visai nesiiimu lyginti kitų, Paleckio vadinamųjų kultūri nių vertybių, kurių svarbiausia ją dalį sudaro komunistinei pro pagandai skiriamoji spauda. Jai popierio negailima, bet gai la, savo turiniu, lietuviškoji spauda yra ne kas kita, kaip So vietų Rusijos propagandinės li teratūros atvaizdas. Todėl kul tūra, negali būti matuojama propagandine makulatūra. Po kia tai yra tose okupacinėse są lygose oficialioji kultūrinė pa dėtis. Bet lietuvis kūrėjas, ku rių dabar Lietuvoje yra gana daug, sugeba ir per oficia luosius priespaudos varžtus prastumti tikrąsias kultūrinės ver tybes, kurias pasiekia ir laisvųjų pasaulį. Garbė tiems kūrėjams.

Paleckis mini, kad aname pir majame dvidešimtme tyje 1000 Lietuvos gyventojų tekęs tik vienas studentas. Norėčiau pri dėti, kad 1918 — ir 1919 me tais Lietuvoje augstosiose mo kyklose nebuvo nė vieno stu dento, nes nebuvo augštųjų mo kyklų. Dabar, šiuo metu kiek vienai 1000 krašto gyventojų tenka 10 studentų. Labai ge rai, juo daugiau mokosi, tuo ge riau. Tik prie to reikia štai kas dar pridėti: yra per daug suda ryta politinių klūčių jauniems žmonėms patekti į studentus, trukdančių. Sunku būtų spėio ti, kokį procentą dabar sudary tų studentai, jeigu Lietuva bū tų buvusi laisva. Bet šita proga noriu štai į ką atkreipti dėmesį.

Po Antrojo pasaulinio karo į JAV privažiavo apie 30.000 karo metu nuo bolševikų pabė gusių lietuvių. Koks jų skaičius yra dabar, sunku pasakyti. Tar kim jų skaičius priaugo iki 33 tūkstančių. Bet šiame laisvame krašte, kur mokslas visiems yra prieinamas yra apie 1000 lietu vių studentų. (Seniau čia gyve nančių lietuvių studentų skai čius nežinomas). Tai reiškia, kad kiekvienai 1000 lietuvių ten ka 30 studentų. Proporcija skir tinga 30:10 kalba čia gyvenan čių lietuvių naudai. O vistik Lie tuvoje leidžiamoji spauda nuo latos savo skaitytojus apgaudi nėja, kad čia Amerikoje naujie ji ateiviai vos ne pusbadžiai gy veną ir už tat komunistinė spauda vis kviečia važiuoti į jų „rojų“.

Bebalansuodamas du dvide šimtmečių, Paleckis šiek tiek paliečia ir kitas Lietuvos gyve nimo sritis. Toliau jis rašo: „Ar be broliškų tautų pagalbos bū tumėm galėję pastatyti Kauno hidroelektrinę, televizijos sto ją, daugybę pramonės įmonių?“ Ne tik Paleckis, bet ir dažnas kitas jo iš ūkio ir kultūros sri ties bendradarbis be perstojos linksi ir savo nugarkaulį lanks to vadinamoms broliškoms tau toms, o ypač didžiąjai rusų tau tai už visokeriopą Lietuvai „na Nukelta į 6-tą psl.

Geriausiais savo gyvenimo metais

Kiekvienas nori šiek tiek susitaupyti, kad galėtų džiaugtis laimingesniu bei turtingesniu gyvenimu.

KAD PADEJUS KANADIEČIAMS TAUPYTI — Kanados Vyriausybė kiekviename metais sudaro galimybę šio krašto gyventojams padinti savo santaupas, įsigyjant Kanados taupymo ląkstus.

PER DU MILIONUS KANADIEČIŲ yra šiuo saugiu ir patogi būdu sutaupe jau per tris bilionus dolerių.

DIDELIS KANADOS TAUPYMO LAKŠTŲ POPULIARU MAS glūdi jų nepaprastose savybėse:

- Juos įsigyti yra labai lengva — grynais, mėnesimais išsimokėjimais pagal darbovietės Algų Taupymo Planą.
- Jie gaunami vienetais nuo \$ 50 ligi \$ 5,000.
- Juos turėti gali visi (net vaikai) ligi \$ 10,000 ribos naujoje laidoje.
- Jie moka dividendus pagal metinius kuponius, gi pilnai registruotų ląkstų atveju — čekiais.
- Juos galima iškeisti grynais, bet kuriuo metu, bet kuria me banke už pilną jų vertę su procentais.
- Jie yra lyg doleriai su pridėtais procentų kuponais. Reikia užpildyti antrąjį ląkšto pusę ir gauti pinigų.
- Jie yra lyg doleriai su pridėtais procentų kuponais. Tereikia gera turėti atsargos rezervą šiame galimybių krašte, o saugumo ar patogesnio taupymo būdo už Kanados Taupymo Ląkštus nėra.

ŠIŲ METŲ LAKŠTAI PARDUODAMI JAU DABAR

PIRKITE NAUJUOSIUS Canada Savings Bonds DABAR

GRYNAIS ARBA IŠSIMOKĖJIMUI BANKUOSE, PASIGALIJOTUS INVESTACIJŲ PREKYBININKUS, PAS BIRŽOS TARPININKUS, TRESTUOSE BEI PASKOLŲ BENDROVĖSE IR SAVO DARBOVIETĖSE PAGAL ALGŲ TAUPYMO PLANĄ.

JUOZAS KRALIKAUSKAS

Šviesa lange

AUKSAKASYŠ LAUKIA ŠEIMOS

Kaip Giedrė su Sauljuku dainy si! Jiems čia viskas bus nauja! Šitos uolos, pasmilke vilk plaukiniai viržynai. Indėnės ant nugarų maišeliuose nešiojasi kūdikius, kurie iškisę galvutes žiūri blizgančiom akim atgal. Kiekviena diena susitikimą ar tina. Užtat negaila dienų: tegu jos tik greičiau eina.

Domas Dainys brūkščioja teptuku. Su langais ilgiau už truko: rėmas dažyti sunkiau net negu lubas. Tenka braukti va, iš lėto, atsargiai. Ir teptukas šis langams dažyti perdide lis.

Švaru ir nauja dabar. Dainys pasigroži ir lubas ir sienas. O prieš tai kaip atrodė pajuode ir pajuokė. Nepalyginti šviesiau dabar, kurgi! Giedrė patiks. Mėlyna yra jos spalva. Džiūda ma truputį pašviesėja. Jis apve džioja akimis rėmus, apjieško kampelius. Niekur nepalikta, visur tvarkoj. Namelio vidus dažyti jau baigtas.

Įmerkia teptuką į terpentiną. Užspaudžia antvožėliu skardinėlę su atlikusiais dažais. Purto nuskaudusią ranką, atpalai duodamas pirštus iš pat riešo. Palengvėjančiai atsikvepia po užtrukusio atsidėjimo.

Išėina. Per daug prisikvėpa vęs dažų. Jo akis pripildo saulėlydis. Ilgai žiūrėjus į dažus paliekantį teptuką, prabangios spalvos atgaivina sąmonę. Niekur tiesios linijos, kaip bu vo langų rėmuose. Prieš jį da bar tik išlenktos, dantytos ir sulaužytos linijos, drąsūs brė žiai. Soderios, išrinktinės spal vos laikosi sklidinai tarp linijų. Dainį suvirpina įspūdis. Su kuo susitiko akys tame saulėlydy? Su kuo būsimu? Su kuo grės mingu? Ir su kuo giminišku? Ar dėl to per saulėlydį meldžia si arabai, kniubšti pakritę?

Tarp Dainio ir didingo saulės lydžio pračina didelis šuo ir ak las indėnas netikrais žingsniais. Neregis nemato šito kūrinio,

plačiais ir masiniais tonais. Ne mato virtuoziško dažų uždėjimo ir spalvinės harmonijos. Aklasis indėnas nemato jokio daiktelio. Dainį vėl perlieja vir pulys: kokia komponavimo pu siausvyra ant miško masės, o tasai indėnas nieko nemato.

Upė, slėnis, pamiškės, visos žemėsinės vietos jau sunkiu še šėliu užtvinusios: tik augštumo se dar šviesūs lopai. Ant suski lusių akmenų ir nuoskaldų ži ba paskutinės rausvos atšvies tos. Ištikimasis šuo praveda ak lajį taku netoli Dainio. Praei nantieji abu tyli: šuo negali kal bėti, kaip indėnas matyti. Bet vienas antrą jie supianta. Dvie jų milžiniškų padermių atsto vai. Po to, kai indėnų rasė jau bus išmirus, šunės dar gyvens tūkstančius metų...

Dainys mato kaip šuo ir in dėnas pradeda leistis į slėnį, ku riuo teka upė iš siauros miško tarpukalnės. Tekta tarp uoliuotų pakrausčių iki krioklio — tarp slėnio krūmų ir lankų. Daugybė žiedų jau yra ten žemai. Naujų kartų gimimą skelbia tie žiedai. Jie yra simbolis galingo jo „gyventi“.

Aklajam išnykus už kranto,

Dainys žiūri, kaip uolos atšvy ti paskutiniuosius spindulius. Pasivaidena kažkas nykaus ir išpėjančio. Anapus — juoda jūra. Į ten laikas stumia neat sispiriamai. Po amžiaus pusiau dienio kartais neįauku būti vie nam saulei nusileidžiant.

Vis tikėjimas, kad ateity bus geriau. Iš kur ir kaip bus ge riau? Gražiai atgal matyti: vi sas ligišiolinis gyvenimas buvo tik nuolatinis laukimas. Lauki mas, ypač dabar atskyrybej. Čia esti tik akmuo, kai neturi į ką žodžio pratarti.

Dainys perplauna teptuką, įpylęs švaraus terpentino pakai tą. Baigė dažyti vidų nameliu kščio išsinuomoto pakrašty ko lonijėlės. Beliko išorė: apvali nių arščiokų sienos dar šią sa vaičę nudažys baltai.

— Labas vakaras. Dainys atsigręžia atsilenkdamas:

— Al!.. Labas vakaras. — Kai svetur susitinka du, būna kažkas daugiau negu jų, — nuovargis Alkaičio balse ir rūpintojėliškam veido liesume. — Pasakei, lyg išimdamas iš mano nuotaikos, — Dainys žiū ri į veidą, kuriame nėra nė tru pučio šypsenos.

— Tas pats abiejų vargas, maždaug ta pati ir nuotaika.

— Perlaužtos poros. Kokia buvo kam nauda neleisti drau ge išemigruoti!

— Tavoji turėtų jau greit at sirasti.

— Turėtų. Jau ir pro konsu lą praėjus.

— O tai gerai. Jau gali die nas skaičiuoti.

Dainiui pasidaro šilta. Iš tik rųjų gerai, džiaugtis yra dėl ko. Atplauks iš anapus Atlanto du brangūs taškeliai. Iš neap matomos tolimos du trupinė liai — toluma išnyks. Kartą at silėis triašmenis skausmas, nu slūgs trigubas ilgesys — šei mos, tėvynės, Europos. Bus vi si trys drauge. Tikrai baisu bū tų, jei jau neturėtum ko laukti.

— Pasirodo, ne taip lengva. Būčiau žinojęs, nebūčiau skyręs vieną. Ar kiltų karas, ar ter kas.

— Išsigražinai sutikti. Dažai tik kvepia. — Alkaitis įeina į namelį. — Gražu. Du kamba riai ir virtuvė. Gana jauku, aš pasakysiu, — girdėti iš vidaus nuoširdus Alkaičio balsas.

— Pirtis ne pirtis, maždaug jiešmininko namelis, — Dainys nuplovęs nukrečia teptuką. — Iš kur gausi geriau. Pradžia sunki svetimame krašte, — jis eina šypsodamasis į vidų ir su mintėja.

Alkaitis įdėmiai žiūri į kry žiuką viršų juostos, kurią iš audė pati Giedrė iš geltonų, ža lių ir raudonų gijų, stilizuoda ma tulpes ir eglutes. Dainys su stoja šalia. Atsimena, kad Al kaitis yra buvęs klieriku. Kodėl jis netapo kunigu? Jį atleido iš seminarijos, ar jis pats išėjo?

— Gražu tai atrasti tremti nio trobelę. Šitai yra pagūdi niai mūsų ženklai. Initium sa pientiae timor Domini.

— Mano tėvo pirkioj būda vo atskira lentynėlė kryželiui ir švėstam vandeniui. Ties du rim būdavo Trijų Karalių ženklai. Po balkiu verba, ant sienų religiniai paveikslai. Gale pir kios daržely kryžius. Argi ne koplyčioj aš pats augau? Te gul tai Sauliui ir Giedrei pri mins prarastąjį rojų.

— Pergyvenom hitlerinius ir maskolinus. Savo akimis matė me, kaip stabai subiro į dulkes. Mūsų kryžius ir tauta liko. Ir liks, nes jie pačiame gyvenimo branduoly. Prieš Dievą tauta tėra tik dulkelė, bet ji ant Jo delno. Stabo, koks jis bebūtų, laikas ir pabaiga, kaip muilo burbulas.

(Iš tik ką „Nidos“ knygų klu bo išleisto J. Kralikausko roma no „Šviesa lange“, minint auto riaus 50 metų sukaktuves).

Durbės pergalė

700 METŲ SUKAKTIS

Siemet sukako dvi sukaktys: 700 metų nuo Durbės mūšio, įvykusio 1260 m. liepos 13 d., ir 550 metų nuo Žalgirio mūšio — 1410 m. liepos 15 d. Dabar tinėmis sąlygomis šių įvykių istorinių datų paminėjimas mus įgauna ypatingos svarbos.

1956 m. Vienoje pasirodė da bartinio kryžiuočių ordino magistras M. Tumlerio knyga — „Vokiečių riterių ordinas, kaip jis atrodo, vystėsi ir veikė“. Štai ką sako Tumleris apie istorines lietuvių ginklo pergalės prieš vokiečius grobikus: „Durbės mūšio diena, kurią šventė kaip palaimintosios Margaritos dieną, 1260 m. buvo ne laimės diena. Ordino metraštininkai pažymėjo ją juoda spalva. To ji nusipelnė, nes drauge su mūšiu, įvykiu ant Čiudo (Peipuso) ežero ledo 1242 m., drauge su 1410 m. Žalgirio mūšiu ji priklauso prie didžiausių ordino nelaimės dienų. Ant Čiudo ežero ledo visiems laikams tapo sustabdytas vokiečių veržimas į rytus; prie Durbės žlugo didžiulės imperijos sukūrimo planai, o prie Žalgirio pavirto į dulkes ordino galybė“.

Iki Durbės mūšio Lietuva jau turėjo beveik šešiasdešimties metų kovų su vokiečių riteriais patyrimą. 1236 m. ties Saule ji sutriuškino Livonijos ordino kariuomenę ir kalavijuočiai turėjo įsilieti į Kryžiuočių ordiną, kuris tuo metu vedė kruviną karą su artimiausiais lietuvių giminaičiais — prūsais. Abu ordinai — Prūsijos kryžiuočių ir Livonijos ordinas (taip ėmė vadintis kalavijuočiai) — iš patikutinųjų stengėsi susijungti ir teritoriniu požiūriu. Pirmąją tų pastangų auką turėjo kisti Žemaitija, o po jos būtų atėjusi eilė ir likusiai Lietuvai. Durbės mūšis įėjo visiems laikams į mūsų tautos istoriją, kaip mūšis dėl Žemaitijos, tačiau jame drauge buvo apginta ir visos Lietuvos nepriklausomybė. Jei gu vokiečiai būtų įveikę žemaičius, būtų atsiradusi didžiulė vokiečių valstybė Pabaltijoje, išplitusi nuo Vyslos žiočių iki Suomijos įlankos. Tai būtų pakeitę visą karinę — politinę situaciją ir be galo apsunktinę lietuvių ir kitų Rytų Europos tautų kovą prieš vokiečių feodalinę ekspansiją.

1252 m. prasidėjo karas dėl Žemaitijos. Vokiečiams padėtis buvo labai palanki. Abu ordinai turėjo laisvas rankas. Kiv žiuočiai jau 1249 m. bagė į Šuomiu įlankos. Tai būtų pakeitę visą karinę — politinę situaciją ir be galo apsunktinę lietuvių ir kitų Rytų Europos tautų kovą prieš vokiečių feodalinę ekspansiją.

1252 m. prasidėjo karas dėl Žemaitijos. Vokiečiams padėtis buvo labai palanki. Abu ordinai turėjo laisvas rankas. Kiv žiuočiai jau 1249 m. bagė į Šuomiu įlankos. Tai būtų pakeitę visą karinę — politinę situaciją ir be galo apsunktinę lietuvių ir kitų Rytų Europos tautų kovą prieš vokiečių feodalinę ekspansiją.

A. JONYNAS

Paskutinė vakariene

23.

NUO VILKO ANT MEŠKOS

— Kur važiuoti? — burbtelėjo Algis, tebevaizduodamas pyktasntį ir nenorintį be būtiniausio reikalo kalbėtis.

Mašina suko iš vieškelio į Zarasų — Kauno plentą.

Bildžius pabudo iš savo svarstynių, trumpai peržvelgė mintimis aplinkinius ūkius, kuriuose šiuo vėlyvu metu būtų patogiausios pastogės. Pasirinko nedidelį ūkį su jaukia sodybėle ant Šventosios kranto. Ten Jonas Bildžius prieš porą metų praleidė dalį savo atostogų ir turėjo malonių atsiminimų apie gražias apylinkes ir vaistingus žmones. Tiesa, būta ten ir šokių tokių susidūrimų su šeimininge, bet dabar jie atrodė tik balzganai vasaros debesėliai žydiame danguje. Tikriausiai juos visi seniai užmiršo. Ūkelio direktorius — pagyvenęs Tėvynės karo invalidas Motiejus Valaitis jau ne kartą kvietė Bildžių bent kelias dienas pavišėti. Kodėl gi nenuvažiavus šiandien?

Motiejus Valaičio nebuvo namie. Nepaisant to, kad tolimose Oriolo sniegynuose sviedinio skeveldra nutraukė jam koją, šis žmogus buvo labai atstrigas medžiotojas. Jis nepraleidavo progos nepabaidęs kiškių arba riebiųjų antelių. Ir ši vakarą susitaręs su draugais iš rajono, direktorius išsirengė į netolimas salas. Naktį jie pernakvosią pas pažįstamą kolūkio pirmininką, o prieš aušrą patraukėsi medžioklėn. Rytą — anči medžioklės sezono atidarymas — viena džiaugsmingiausių dienų motinėls gamtos nelepiniams mūsų giminės medžio tojams.

Zinia apie Valaičio išvykimą smarkiai pritrėnkė Bildžių. Iš direktoriaus žmonos, su kuria viršininkas ir atostogaudamas ne per geriausiai sugyveno, nebuvo ko tikėtis tinkamo priėmimo.

Šeiminingė išėjo iš miegamojo, užsisiautusi chalata, pa skubomis apsitvarkiusi vešlius plaukus. Tai buvo dar jauna moteris — augšta, liekna, griežtų ir taisyklingų veido bruožų, iš lenkais antakiais. Jos akysse Bildžius iš karto perskaitė ir nu stebimą, ir nebylų priekaištą dėl tokio vėlyvo vizito. Šiaip ar taip, laikrodinis jau buvo atskaičiavęs visą dvyliką.

— Nelaukėte? — paklausė Bildžius, mobilizuodamas visą

terius. Kryžiuočiai galėjo mesti savo jėgas Sambijai nukariauti, o nuo jos nebetoli buvo ir Žemaitija. Žymių politinių laimėjimų tuo metu buvo pasiekę ir Livonijos ordinas. Pasinaudo damas vidaus tarpusavio karu tarp Mindaugo ir jo priešinių ku — Tautvilo, pretendavusio didžiojo kunigaikščio sostą, ir žemaičių kunigaikščio Vykin to, — Livonijos ordino magistras Andrius Štirlandas privertė Mindaugą dovanoti vokiečiams eilę centrines ir pietines Žemaitijos sričių (Kuliai, Laukava, Raseniai, Ariogala, Karšuvos žemė) ir kai kuriuos Sūduvos valsčius. Žemaičių pajūrį vokiečiai laikė jau visai „savu“, todėl Pilsatės, Mėgavės ir Ceklio sritys (taip vadinosi pajūrio ir šiaurės vakarų Žemaitijos sritys) neprasė iš Mindaugo net atskiro rašto. Ordinas galėjo pradėti Žemaitijos nukiavimą, nebijodamas, kad Mindaugas su Lietuvos valstybės jėgomis ateis žemaičiams į pagalbą. Tokiu būdu žemaičiai buvo palikti patys savo išgalėms. Galima drąsiai sakyti, kad tame laikotarpyje visos Lietuvos likimas priklausė nuo žemaičių ištvermingumo atremiant kryžiuočių puolimą.

Nežinome, kas tuo metu sto vėjo žemaičių priešakyje. Po Vykinio mirties, žuvusio kare su Mindaugu, kaip žemaičių vadą, istoriniuose šaltiniuose trumpam iškyla Alminas. „Jo širdis buvo kupina kartaus skausmo, kad karalius Mindaugas ir kai kurie iš lietuvių tapo krikščionimis“, sako Livonijos Eiluočių kronika. Vėliau, jau po Durbės mūšio, žemaičių vadu šaltiniai vadina kunigaikštį Treniotą. Tai buvo karvedys politikas, gerai supratus, kad visoms Pabaltijos tautoms — lie tuviams, latviams, prūsams — reikia kovoti išvien prieš vokiečių užgrobimo pavojų. Bet iki Durbės mūšio kasdieninėje kovoje prieš Livonijos ordiną žemaičiams, matyt, vadovavo gausūs jų smulkūs kunigaikščiai. Jie, suėję į bendrus pasiratimus aptardavo karo reikalus ir, atsiklausę žynių pritari mo, vedė karą prieš Livonijos ordiną.

Išieties bazė Žemaitijai nukariauti buvo Klaipėdos pilis. Ją vokiečiai pastatė 1252—53 m. Žemaičiai ir prūsai — sambai — po pasiryžę žūt būt sunaikinti šį „varnų lizdą“, o „žmones, kurių ten esama, vyrus, mote ris ir vaikus, pasiusti dievams“. Tačiau vokiečiai buvo sutraukę stambias ginkluotas pajėgas ginti statomai Klaipėdos piliai.

KULTŪRINĖ KRONIKA

DAILININKAS
PRANAS DOMSAITIS

lietuvis, tapytojas, gyvenęs Pietų Afrikoje, Cape Town, sulaukė 80 m. amžiaus. Tai klaipe dietis, buvęs Vokietijos kara liškosios Meno Akademijos auklėtinis. Jo kūrinių turi Berlyno Nacionalinis Muzėjus, Valstybinė Afrikos galerija, Pietų Afrikos Meno draugijos galerija ir kitos augštos meno įstaigos. Po lki 25 m. amžiaus buvo tėvų ruošiamas ūkininkauti, bet atsisakęs teisų į ūkį, išvyko studijuoti į Karaliaučių ir Berlyną.

~~~~~
tad sunaikinti ją nei žemaičiams, nei sambams nepavyko. Karas tarp Livonijos ordino ir žemaičių vyko pakaitomis tai vokiečių užimtoje Kuršo teritorijoje, tai Žemaitijoje. 1256 m., po Almino vadovaujamų žemaičių įsiveržimo į Kuršą, Livonijos ordinas, panaudodamas kaip karvedžius tris parsidavėlius, surengė devynių dienų puolimą prieš Žemaitiją. „Pranciškų ir pamokslininkų ordino vienuoliai taip pat dalyva vo žygyje, — sako Livonijos Eiluočių kronika. —

Ten pat sakoma, kad buvo sugrobtas „didžiulis grobis — vyrai, moterys, vaikai, galvijai. Ko nebuvo galima nusivaryti su savimi, tą žudė vietoje“.

Tačiau šis barbariškas žemaičių žemės nuniokojimas ne palenkė žemaičių vokiškajam jungui. Vis tebevyko kovos dėl Klaipėdos. 1257 m. čia žemaičių rankas vos nepakliuvo pats Livonijos ordino magistras. Abi pusės ruošėsi lemiamoms gumtynėms. Negalėdamas palaužti žemaičių didvyriško pasipriešinimo, Livonijos ordino magistras prašė popiežių atnaujinti kryžiaus karo lie tuviams skelbimą Vokietijoje, Lenkijoje, Čekijoje, Danijoje ir Švedijoje, o kol atvyks iš Va karų pagalba, nutarė primti žemaičių pasiūlymą sudaryti su jais dvejų metų paliaubas. Taip pasibaigė pirmas karo etapas, neatnešęs vokiečiams laimėjimų.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. * Leidžia ir redaguoja: G. J. Lazauskas, Eina penkti metai.

Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS
1649 N. Broadway, Melrose Park., Ill., USA.
Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

savo žvalumą. — Likimas mus atbloškė, kaip sakant, nesilaidydamas jokio grafiko...

VIRŠININKAS SAUVALIAUJA

Jis priėjo prie šeiminingės, mandagiai pabučiavo jai ranką. — Ką padarysi, — aisakė moteris, apsimedama abejinga, — Motiejus išvyko medžioklėn. Rytą apie devintą jis sugrįš. Aš jums paklosiu salkoje, jūsų senajame kambaryje.

— Na jau, na jau, — pajukavo viršininkas, suploninda mas ir sušvelnindamas balsą, — iš karto jūs mus ir varote miegoti... Pasėdėkime minutėlę, pakalbėkime... Leiskite bent apsiprasti.

Moteris paraudo. Jai pasidarė nesmagu, tarsi ištikrųjų ji būtų norėjusi atsikratyti nelauktais svečiais. Kita vertus, ji ne susivokė ką gi dabar kalbėti su šiais žmonėmis, ko griežtis: eiti padoriau apsiręngti, ar taip su chalatu pasėdėti keletą minučių... Kebli padėtis. Pagalvojusi nusprendė pasėdėti su chalatu — svečiai susipras, kad tokiu vėlyvu metu visų padoriaus būtu ruošti miegoti.

Viršininkas klausinėjo šeiminingę naujienų, juokavo, žvalgėsi į stalą ir į bufetą, bet šeiminingė nerodė jokios iniciatyvos. Matyti, jai nė į galvą neatėjo paprasčiausia mintis apie tai, kad iš kelionės žmonės gali būti praalkę. Teko viršininkui pačiam užsiminti.

Moteris pakėlė savo išdidžius, išlenktus antakius. Jos griežtose akyse suspindo nuostaba. Taip, ji galinti pasiūlyti svečiams pieno puoduką, bet ruošti ką nors daugiau dabar, vi durnaktį...

Ne, Bildžius visai nesakęs, kad reikią ruošti kažką ypatingo. Ką ten!... Štai jeigu šeiminingė turėtų kokį nors lašelį nuo slogos, taip sakant, tai būtų visai ne pro šalį...

Moteris griežtai papurtė galvą. Ne, jokių gėrimų ji neturinti. Dabar naktis ir reikią miegoti...

Jonas Bildžius prisiminė buvus kitados kavalierius, šį tą su prantąs „moterų klausimui“. Jis priėjo arčiau prie šeiminingės, nusilenkė į, keletą kartų pasižiūrėjo į jos akis labai meiliu žvilgsniu, pabandė apkabinti pečius. Žodžiai iš jo lūpų liejosi kaip kalnų upelis.

Bet moteris tik dar augščiau pakėlė savo antakius, tik dar griežčiau sužaibavo akimis. Neko ji neturinti ir, apskritai...

Dar kelios lipšnios Bildžiaus atakos nuėjo veltui. Po trečio, stipriausio mėginimo prisimeilinti, šeiminingė vikriai kaip

RAŠYTOJO JUOZO
KRALIKAUSKO SUKAKTIS

Spalio 9 d. jis sulaukė 50 m. amžiaus. Gimęs 1910 m. Kareivoniu kaime, Žiezmarų val., Trakų aps. Baigęs Simano Daukanto Mokytojų Seminariją, Kaune ir humanitarinius mokslus Vilniaus Universitete. Iš pradžių mokytojavęs pradžios mokyklose, vėliau Kauno M. Pečkauskaitės gimnazijoje, po to — Vilkaviškio gimnazijoje, 1941 m. Švietimo ministerijos pedagoginio mokslo dep. vyr. referentas, o nuo 1942 m. ko vo mėn. Kauno X gimn. direktorius. Tremtyje buvo Wiesbaden Liet. gimn. direktorius, Kasselio liet. gimn. mokytojas.

1947 m. atvykęs į Kanadą, dvejus metus dirbo Pickie Crow aukso kasyklose; po dvejų metų apsigyvenęs Toronte, talkino „Tėviškės Žiburių“ red. kolektyvui, darbuosi KLB švietimo komisijoje, Kultūros fonde.

Spaudoj plačiau reiškėsi nuo 1929 m., kada tapo „Liet. Mokyklos“ nuolatinis bendradarbis, o 1934 — 1940 m. buvo jos redaktorius. Rašė spaudoje.

Parašė psichologijos vadovėlį. Jo kūriniui yra Gabijos ir Lietuvių rašyt. prozos ontologijos. Atskirai išėjo jo novelių rinkinys „Septyni žmonės“, o tremtyje — „Urviniai žmonės“ (apie aukso kasyklas); neseniai išspausdintas romanas „Šviesa lange“.

SPECIALUS LITUANUS ŽURNALO NUMERIS

pasirodė šiomis dienomis ir dabar siuntinėjamas skaitytojams. Jungtinis antros ir trečios šių metų laidos numeris pašvęstas paryškinti įvairius sovietų okupacijos aspektus. Bent kuklioje formoje tuo bandyta kont rastuoti komunistų propagandines pastangas ryšium su Lietu vos tragedijos liūdnapja 20 metų sukaktimi. Šiame numeryje paliečiama rezistencija, deportacijos, religijos persekiojimas, sovietų bandymai pateisinti okupaciją, dabartinis jaunimas, kūrybiniai bandymai ir eilė kitų momentų. Leidinys iliustruotas

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. * Leidžia ir redaguoja: G. J. Lazauskas, Eina penkti metai.

Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS
1649 N. Broadway, Melrose Park., Ill., USA.
Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

savo žvalumą. — Likimas mus atbloškė, kaip sakant, nesilaidydamas jokio grafiko...

VIRŠININKAS SAUVALIAUJA

Jis priėjo prie šeiminingės, mandagiai pabučiavo jai ranką. — Ką padarysi, — aisakė moteris, apsimedama abejinga, — Motiejus išvyko medžioklėn. Rytą apie devintą jis sugrįš. Aš jums paklosiu salkoje, jūsų senajame kambaryje.

— Na jau, na jau, — pajukavo viršininkas, suploninda mas ir sušvelnindamas balsą, — iš karto jūs mus ir varote miegoti... Pasėdėkime minutėlę, pakalbėkime... Leiskite bent apsiprasti.

Moteris paraudo. Jai pasidarė nesmagu, tarsi ištikrųjų ji būtų norėjusi atsikratyti nelauktais svečiais. Kita vertus, ji ne susivokė ką gi dabar kalbėti su šiais žmonėmis, ko griežtis: eiti padoriau apsiręngti, ar taip su chalatu pasėdėti keletą minučių... Kebli padėtis. Pagalvojusi nusprendė pasėdėti su chalatu — svečiai susipras, kad tokiu vėlyvu metu visų padoriaus būtu ruošti miegoti.

Viršininkas klausinėjo šeiminingę naujienų, juokavo, žvalgėsi į stalą ir į bufetą, bet šeiminingė nerodė jokios iniciatyvos. Matyti, jai nė į galvą neatėjo paprasčiausia mintis apie tai, kad iš kelionės žmonės gali būti praalkę. Teko viršininkui pačiam užsiminti.

Moteris pakėlė savo išdidžius, išlenktus antakius. Jos griežtose akyse suspindo nuostaba. Taip, ji galinti pasiūlyti svečiams pieno puoduką, bet ruošti ką nors daugiau dabar, vi durnaktį...

Ne, Bildžius visai nesakęs, kad reikią ruošti kažką ypatingo. Ką ten!... Štai jeigu šeiminingė turėtų kokį nors lašelį nuo slogos, taip sakant, tai būtų visai ne pro šalį...

Moteris griežtai papurtė galvą. Ne, jokių gėrimų ji neturinti. Dabar naktis ir reikią miegoti...

Jonas Bildžius prisiminė buvus kitados kavalierius, šį tą su prantąs „moterų klausimui“. Jis priėjo arčiau prie šeiminingės, nusilenkė į, keletą kartų pasižiūrėjo į jos akis labai meiliu žvilgsniu, pabandė apkabinti pečius. Žodžiai iš jo lūpų liejosi kaip kalnų upelis.

Bet moteris tik dar augščiau pakėlė savo antakius, tik dar griežčiau sužaibavo akimis. Neko ji neturinti ir, apskritai...

Dar kelios lipšnios Bildžiaus atakos nuėjo veltui. Po trečio, stipriausio mėginimo prisimeilinti, šeiminingė vikriai kaip

LEONARDAS ANDRIEKUS

Saulė kryžiuose

Golgotoj saulė temsta.
Pas mus ji nuostabiai
Liepsnoja kryžiuose
Tarp ašarų ir kraujo.
Lyg būtų sopulys
Pas mus lengvesnis —
Liepsnoja kryžiai saulėmis.

Golgotoj žemė dreba.
Pas mus ji krūpčioja.
Palietus ašarai
Bei kraujo lašai.
Mes verkiame ir džiaugiamės
Pagal tų saulių žaismą
Užtvinusiam Nemune.

Buitis

Sielvartingai grūdą sėję,
Derlių nuimam linksmai.
Ak, nuo amžių čia skambėjo
Vieverselio balsas,
Šermeninės raudos.
Ak, nuo amžių čia skambėjo
Meilės dainos
Sielvartais, džiaugsmais.

Nebuvai mums, Dieve, piktas —
Nesiuotai žiaurių bausmių.
Nebijojome Tavęs sutikti
Savo žemėj,
Savo dirvoj.
Nebijojome Tavęs sutikti
Ir, kaip tėvui, išsakyti
Širdgelas, džiaugsmus.

Ten vanduo iš marių veržias,
Žemė sudreba dažnai.
Čia ramiai linguoja beržas,
Upės žino
Savo kelią.
Čia ramiai linguoja beržas,
Ir atbudusi ramunė
Džiaugiasi sapnais.

Tik per pačią pjūtį, sėja
Verksmo buvo kai kada —
Ant lentų karste išėjo
Tėvas, motina,
Duktė, sūnelis.
Ant lentų karste ilsėjo
Mano meilė —
Dainą nustelbė rauda.

(Iš naujai išleistos L. Andriekaus eilėraščių knygos „Saulė kryžiuose“).

tėvynėje gyvenančių menininkų reprodukcijomis. Norintieji šį specialų numerį įsigyti, gali kreiptis į leidėjus (916 Willow ghby Ave., Brooklyn 21 NY, USA). Kaina: vienas doleris.

Nuo šių metų pradžios yra pasikeitusi Litanus darbuotojų sudėtis. Redakcijos darbui vadovauja Alina Staknienė. Jai talkininkauja K. Čerkeliūnas, R. Gustaitytė, G. Penikas ir V. P. Vygantas. Administratoriūmi yra K. Kudžma, gi visą leidimo darbą koordinuoja ir kalų vedėjas V. P. Vygantas.

NAUJOS „RŪTOS“ KNYGOS

Lietuvos karo invalido sava novelių romaną „Audra eina“.

norio - kūrėjo Petro Pleskevičiaus atsiminimai, kurių konsuotai gabalėliai buvo spausdinti „Nepr. Lietuvoje“, netrukus pasirodys atskira knyga. Knygą leidžia „Rūtos“ leidykla Mažosios knygos serijoje. Ji turės apie 200 pusl. ir kainuos užsisakius leidykloje tik \$1.-. Šia pačia serija išeina ir Sigito Prancūno naujas romanas „Riedmenys rieda pergalę“. Romane aprašomas geležinkeliečių gyvenimas Šiauliuose ir Kaune 1944 metais vasarą. Leidyklos adresas. Rūta, 89 Napier St., Hamilton, Ont.

lydeka išnėrė pro ištiestas viršininko rankas, visu lanksciu lie meniu išsitiesė prie durų. Jos pakili, jauna krūtinė smarkiai bangavo.

— Tai kiauylustė! — pasakė ji trūkčiojančiu balsu.

Dabar, kaip tik šį momentą, jiedu prisiminė kai kuriuos primirštus susidūrimus prieš porą metų. Ne, tai nebuvo meilės istorijos. Valaitienė visada būdavo per daug ori ir griežta, kad kas nors būtų išdrįsęs mėginti jos ištikimybę. Bet buvo kitų susirėmimų, kurie griežtos šeiminingės akyse vaidino ne paskutinį vaidmenį.

NESUVALDOMA KUMELĖ

Buvo tą vasarą ūkyje gražutė kumelaitė, kurią Jonas Bildžius nutarė pajodinėti. Toks svarbus ir garbingas uždavinys viršininkui, žinoma, labiausiai ir tiko. Tik savo nelaimėi, Bil džius neturėjo kavalieristo įgūdžių. Pirmieji jodinėjimo seansai praėjo dar šiaip taip: raitelis nesistengė puikauti, neginė arklį, laikėsi tvirtai ir atsargiai. Kumelaitė, tiesa, nesidžiaugė savo našta, kartais labai įtikinamai pamėgindavo jos atsikratyti, bet didelio triukšmo kol kas nekėlė. Užtat vėliau, kai Bildžius pasijuto augtę suaugęs su baltu, kai jis panoro parodyti augštą jodinėjimo klasę, prasidėjo tikros istorijos. Kumelė viesulu lėkdavo kalneliais ir lomelėmis, ėmė visai nebežiūrėti kelio, beveik kiekvieną kartą nusviedavo savo raitelį kur nors į balą, į krūmų arba tiesiog į kelio dulkes ir parlėkdavo namo viena. Bil džius niršo, keikėsi, pliekė arklį vytiniu. Pamažu jų santykiai tapo tokie įtempti, kad kumelė, pamačiusi besiantinantį viršininką, pradėdavo karpyti ausimis, spardyti kojomis, taikydavosi įspirti arba įkasti. Tekdavo keliems vyrams ją laikyti, kol Bildžius užsės. Bet ir tada kumelė nenurimdavo. Iš tokio jodinėjimo viršininkas jau nebegrįždavo raitas, o kumelės kartais tekdavo jiškoti iki sūtemų. Įerzintas Bildžius vieną kartą kategoriskai paliepė direktoriui parduoti kumelę ir nupirkti jos vietoje padorų jodinėjimo arklį.

O tą praeiktąją kumelaitę, lyg tyčia, nepaprastai mylėjo Valaitienė. Ji pati augino gyvulį nuo mažens, iš rankos pėnėjo duona, buvo be galo prie jos prisirišusi. Kiekvienas Bil džiaus pasijodinėjimas pravirkdydavo šią gražią moterį. Viršininko įsakymas parduoti kumelę, ją išvedė iš pusiausvyros. Ta da jiedu pirmą kartą labai smarkiai ir aistringai susikirto.

Buvo ir dar vienas atsitikimas, tamsiu debesiu užgulus viršininko ir direktoriaus žmonos santykius.

Daugiau bus.

MŪSŲ SPORTAS

VEDA KAZYS BARONAS

VASAROS SPORTO SEZONUI PASIBAIGUS

Šis sezonas Toronto „Vyčio“ futbolininkams nebuvo sėkmingas. Čikagos žaidynėse vy tiečiai nugalėjo New Yorką 6:0, bet pralaimėjo Čikagos „Lituaniciui“ 4:0 ir turėjo pasi tenkinti antrąją vietą. Toronto miesto ir distrikto lygoje daugumą rungtynių teko pralaimėti, tačiau dažniausiai vieno įvarčio skirtumu.

Daug dalykų sutraukdavo laiko teniso treniruotės. Kadangi sporto apygarda nesuorganizavo jokių pirmenybių, tai buvo įvykdytas „Vyčio“ klubinis turnyras. Laimėtoju išėjo O. Fautinš, finaluose nugalėjęs Pr. Gvildį 6:4, 6:2. Trečiojo vietoje liko J. Žukas ir ketvirtąjį J. Balsys.

Danny Gallivan (viršuj) ir Bill Hewitt (apačioj) aiškina hockey žaidynes.

Amerikos lietuvių veikla

VYRŲ CHORO DEŠIMTMETIS

Čikagos lietuvių vyrų choras savo gyvavimo dešimtmetį paminėjo Marijos Augšt. mokykloje surengtu koncertu, į kurį atsilankė 1,200 asmenų. Šio koncerto dainas palydėjo simfoninis orkestras.

Pirmoji koncerto dalis buvo skirta lietuviškai muzikai, ir čia išpildyti J. Gruodžio, B. Budriūno, J. Štarkos, J. Gaidelio, J. Karnavičiaus, J. Karoso, St. Šimkaus kūriniai. Šią dalį išpildė vyrų choras, moterų choras, mišrus choras ir solistai — St. Baras ir D. Stankaitė. Vieną kūrinį — J. Gruodžio simfoniją preliudą „Lietuvoje“ atliko simfoninis orkestras.

Po pertraukos buvo duotos ištraukos iš operų: choro partiją iš Rigoletto II veiksmo, Fausto op. finalas (M. Kiupkauskienė, St. Baras, J. Vaznelis ir mišrus choras), duetas iš

Lietuviai advokatai
NEIMAN, BISSETT & SEGUIN
Barristers, Solicitors,
Notary Public.

35 Heyden Street
(netoli Bloor ir Yonge)
Toronto 5, Ont.
Tel. Ofice WA 4-9501
Res. BE 3-0978

Lietuvio Advokato Įstaiga
Victor D. ALKSNIŠ
Advokatas — Notaras
62 Richmond St. West
(Kamp. Bay ir Richmond)
Room 901,

Toronto, Ont.
Telefonas EM 2-2585

A. E. McKAGUE
Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras
Tel. EM 4-1394, EM 4-1395
1008 North Ontario Bldg.
330 Bay Street,
TORONTO 1, Ontario

operos Trubadūras (B. Stan-
kaitytė ir Al. Brazis), Carmen
operos II veiksmo finalas (R.
Mastiene, St. Baras, J. Brazys,
J. Savrimavičius, J. Vaznelis ir
mišrus choras).

Šio koncerto pastatymas at-
siejo apie 5,000 dol. ir rengė-
jams atnešė šiek tiek nuostolių.

ISTORIKO J. JAKŠTO SUKAKTUVĖS

Juozas Jakštas, istorikas,
rugs. 9 d. susilaukė 60 m. am-
žiaus. Istorijos studijasėjo
Kauno universitete, drauge mo-
kytojaudamas Jurbarko Sau-
lės gimnazijoje. Vėliau studijas
gilino Berlyno ir Vienos uni-
versitetuose. Vyt. Didžiojo
Universitete apgynęs diserta-
ciją „Vakarų krikščionių min-
tybės apie Romos imperiją“,
1938 m. gavo daktaro laipsnį.

Jau nuo 1932 m. buvo pakvies-
tas dirbti Humanitarinių Moks-
lų Fakultete vyresniojo asisten-
to teisėmis, o 1940 — 1944 m.
buvo Vilniaus universiteto do-
centas. Jo specialybė — vidur-
amžiai, ypač susidomėjęs vi-
duramžių pradžia. Šalia visuot-
nos istorijos, daug dėmesio ro-
do Lietuvos istorijai ir yra pa-
rašęs eilę studijų šioje srityje:
„Vokiečių ordinas ir Lietuva
Vytenio ir Gedimino metu“,
„Jogamos ir Vytauto kovos su
vokiečių ordinu“, „Naujausi Ge-
dimino dinastijos kilmės tyri-
nėjimai“ ir tt. Dabar gyvena
mas Clevelande, Lietuvių enci-
klpedijoje redaguoja viduram-
nų Mykolo Krupavičiaus atsimi-
nimų pirmąjį tomą žada šiemet
išleisti Lietuviškas knygos klu-
bas Čikagoje.

LIETUVIAI KURIA LIETU- VISKAS ŠEIMAS

Savo laimei ir tautos gerovei.
Kas neranda lietuviškas savo
aplinkumoje, tesikreipia adre-
su: G. Žilvitis, 7722 George
St., LaSalle, P. Q., Canada.
Paslaptis garantuota. Patarna-
vimas nemokamas, nes reikalas
tautinis.

RODNEY, Ont.

PARDUODAMA 200 AKRŲ TABAKO FARMA.

Leidimas auginti 72 akra, 2 — specialiai tabakui ir gyvu
gyv. namai; mūrinis modernis fams bei padargams. Dvigubo
kas — savininkui ir medinis apy dydžio šiltadaržis, 8 dž.ovyklos
naujas — pusininkui, 2 barnės šildomos natūraliu gazu.

DVIEJŲ DVIDEŠIMTMEČIŲ BALANSAS...

Atkelta iš 3-čio pusl.

galbą ir paramą. Jei jau „pre-
zidentas“ tvirtina, kad jo „val-
doma“ Lietuva nebūtų buvusi
pajėgi pasistatyti elektrinės
iėgainės ties Kaunu, televizijos
stoties Vilniuje ir kaikurių pra-
monės įmonių, tai tik parodo,
kaip pačiai lietuvių tautai yra
užkirstas kelias turėti priemo-
nių bei išteklių savo ūkinėms ir
kultūrinėms reikmenims pasi-
rūpinti. Laisvoji Lietuva per šį
dvidešimtmetį būtų daugiau pa-
stačiusi elektrinių ir kitų pramo-
nės įmonių, taip kaip jų buvo
nemažai pirmame dvidešimtmetyje
pristatčiusi. Pavyzdžių tu rime gana.

Bet man čia rūpi dar visai
kitas klausimas, kurio Paleckis
visai nepalietė. Man norisi su-
stoti ties tuo, kokią duoklę lie-
tuvių tauta atidavė toms bro-
liškosioms tautoms, o ypač ru-
sų tautai, kuriai Justas Palec-
kis yra labai dėkingas? Jis ra-
šo: „Ir kai galvoji apie mūsų
tautos vystymąsi, visuomet ky-
la mintis apie vyresnįjį brolių, di-
džiąją rusų tautą, su kuria Lie-
tuvos darbo žmonės buvo drau-
ge sunkių išmėginimų valandą,
pergalių prieš bendrus priešus
metu, laimės ir džiaugsmo me-
tais“. (Komunistas Nr. 8-
1959). Argi jau pasibaigė me-
daus mėnuo?... Džiaugiantis di-
džiąją rusų tautą, Paleckius
vertėtų prisiminti V. Kudirkos
žodžius, kad ne tas yra didis,
prieš ką milijonai žemyn galvas
lenkia. Tikiau, kad Paleckis tuos
žodžius kadaise galėjo mokėti
deklamuoti.

Jeigu Paleckis nieko nenori
kalbėti apie tai, ką Lietuva da-
vė toms broliškosioms tautoms,
o ypač didžiąją rusų tautai, tai
aš norėčiau jį papildyti, nes kai
taip nebus jokio balanso. O Lie-
tuvą į tąjį pragarišką balansą
yra nepaprastai didelė duoklė
be jokio savo noro ir be jokio
jai intereso negražinamai atida-
vusi. Ties kaikuriomis to ba-
lanso pozicijomis ir verta su-
stoti.

1. Paleckio minimų brolišky-
jų tautų vadai Stalinas 1939 m.
rugpjūčio 23 d. susitaręs su Hit-
leriu pradėjo Antrąjį pasaulinį
karą, (tiesa, pirmąjį šūvį pa-
leido Hitleris), kurio pasekmė
je tarp kitų kraštų buvo pakai-
tomis abiejų sąjungininkų oku-
tuota ir Lietuva. Be broliško
sios Stalino pagalbos Hitlerium,
greičiausia karas dar nebūtų pra-
sidėjęs. Lietuva tapo dviejų di-
džiųjų tautų diktatorių auka,
o Paleckis tuo džiaugiasi.

2. Lietuva didžiąją rusų tau-
tai nieko nedavė, nieko nenū-
rėjo jai duoti ir nieko nebūtų
davusi, nes nebuvo ir dabar nėra
už ką jai ką nors duoti. Bet
ši didžiosios tautos ir Lietuvą
priburžėjo visas korpusas rau-
donarmiečių, enkavedistų, ko-
munistų ir kitokios didžiosios
tautos Lietuvai svetimo, nere-
kalingo ir labai žiauraus ele-
mento. Šis elementas pakaito
mis su nacių gestapininkais la-
bai ir labai žiauriai mėsinėjo
neko nekaltą lietuvių tautą.
1939 m. gale dabartinės Lietu-
vos sienose buvo 3,215,000 gy-
ventojų, o po dvidešimties Pa-
leckio vadinamųjų laimingųjų
metų, ir broliškiųjų tautų pagal-
bos Lietuvos gyventojų skai-
čius buvo sumažintas iki 2,713,
000 žmonių. Ir tai dar ne vis-
kas. Juk per 20 metų gyvento-
jų turėjo daugiau priaugti. Pir-

mojo dvidešimtmečio Lietuvos
gyventojų natūralinio prieaug-
lio tempu, dabartinis Lietuvos
gyventojų skaičius turėtų būti
apie 4 milijonus žmonių. Reiš-
kia, sunaikindino gerokai dau-
giau negu vieną milijoną Lietu-
vos žmonių susibroliaję naciai
su bolševikais dvidešimtmečio
balansą didžiosios rusų tautos
naudai išlygino. Nejaugi tai,
Paleckio nuomone, pastatytoji
elektrinė ir dar šis bei tas atsto-
ja tą didžiąją Lietuvį tautos
auką, kurios tauta ir nemanė
duoti, bet ji žiauriausiu būdu
buvo išplėšta?!

3. Paleckis kažkodėl nepami-
nėjo dar vienos labai didelės
„malonės ir pagalbos“ didžio-
sios rusų tautos Lietuvai duo-
tos. Turiu galvoje lietuvišką
sias žemes Karaliaučiaus srity-
je. Jei jau tokia yra rusų Lietu-
vai „malonė“, tai kodėl Koe-
nig-berg, buvo pavadintas Kai-
ningrad, o ne Karaliaučiumi ar
ba arba istoriniu to miesto var-
du Tvinkstė? Kolėl per tą pa-
čią „malonę“ Tilžė tapo So-
vietsk, Gumbinė tapo Gusev,
Isrūtis — Černiachovsk, Yla-
va — Bagraionovsk, Eitkunai
— Černyšovskoje. Pilkalnis —
Dobrovolsk, Širvinta — Kutu-
zov, Rūdava — Melnikov ir tt.
ir tt. Taigi visos kitos didžio-
sios ir mažosios vietovės apterš-
tos maskoliškais vardais. Ką
bendra tie visi pavai rusai turi
su šiomis lietuviškomis žemė-
mis? Ir visa tai Paleckiai turi
vadinti didžiosios rusų tautos
lietuvių tautai dovana.

Analizuojant dviejų Lietuvos
gyvenimo dvidešimtmečių (lais-
vojo ir pavergetojo) balansą,
būtų galima rasti pošikių, ku-
rą knygą. Bet ar tame balanse
būtų galima rasti pozicijų, ku-
rios kalbėtų paskutiname dvide-
šimtmečiu lietuvių tautos nau-
dai, labai tenka suabejoti. Be
abejo, jei galvoti bolševikiškai,
gal ir būtų galima rasti prieš-
gų pozicijų. Bolševikams atro-
do, kad tai kas Lietuvoje pir-
majame dvidešimtmetyje bu-
vo pasiekta būtų sustoję vieto-
je ir ligi šiol stovėtų 1939-1940
metų padėtyje. O būtų buvę vi-
sai priešingai. Tada visoje Lie-
tuvos gyvenimo srityje buvo
jau kiek išsibėgėjusios, nepaslap-
tis, kad galėjo būti dar geriau,
kad per naująjį dvidešimtmetį
kitas suolis būtų buvęs kelerio
pai didesnis už pirmame dvide-
šimtmečiu buvusį.

Viską sužlugdė, karą pradėję
sąjungininkai naciai ir bolševi-
kai.

PASAULINIS GARSTYČIŲ ŠALTINIS

Iš Alberto esančių ūkių, kur
yra platūs laukai garstyčių, ga-
minamos garstyčios, kurios
yra išvežiojamos po visą pasaulį.
Tačiau, didžiausioji dalis jų,
46 mil. svarų garstyčių, kurio-
mis peraitais metais buvo užse-
ta 79,000 akierai žemės Alber-
toje, eina į Jungtines Amerikos
Valstybes, nes ten kaip tik dau-
giausiai jos sunaudojamos val-
gant karštas dešreles — „hot
dogs“. 1959 m. garstyčių der-
lius davė pietinės Albertos ūki-
ninkams apie 2 mil. dol., o
1956 m. buvo gauta 11 mil. sva-
rų, dvigubai daugiau negu per-
nai.

● Rapolo Skipičio atsiminimų
pirmąjį tomą šiemet išleis Ter-
ra Čikagoje.

Taupyk ir skolinkis kredito kooperat

„P A R A M A“

Paskola 1 asm. iki \$ 3,000.—

Paskolos, indėliai ir gyvybė apdraus.

Darbo valandos:

Pirmad. ir penktad. nuo 10—12 v. ryto ir 5½—9 v. vak.
Antradieniais nuo 10—12 v. ryt. ir 7—9 val. vakaro.
Trečiad. ir ketvirt. nuo 10—12 val. ryto. Vak. uždaryta.
Būstinė: Lietuvių Namai, 1129 Dundas St. W.
Toronto, Ont.
Tel. LE 2-8723.

REIKALAUKITE

NAILONU SUSTIPRINTAIS KULNAIS IR
PIRŠTAIS

DARBINIŲ KOJINIŲ

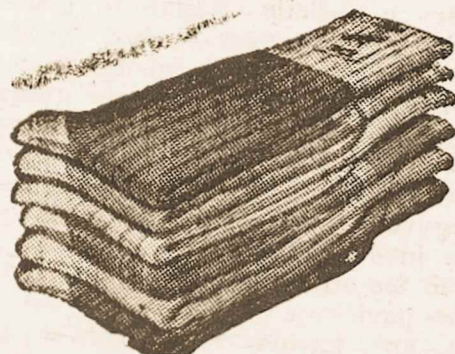
JOS IŠLAIKO ILGAU UŽ KITAS

Jos tikrai laikys il-
giau — labai patogios
— labai vertingos

PENMANS

DARBO KOJINĖS

Yra jų įvairių rūšių
ir svorių, tinkamų
kiekvienam darbui —
tai geriausias pirkini-
sys bet kokių kainų
grupėje.

TAIP PAT APATINIAI — VIRŠUTINIAI RŪBAI
GARSŪS NUO 1868 METŲ WS 9-4

NIAGAROS PUSIASALIS

NIAGAROS PUSIASALIO PARENGIMŲ REGISTRA- CIJOS KOMISIJOS PRANESIMAS NR. 4.

Pranešame parengimų rengė-
jams ir visuomenės žiniui, kad
Niagaros pusiasalyje naujai už-
registravo savo parengimus:

Lietuvių veteranų sąjungos „Ramovė“ Niagaros pusiasalio
skyrius rengia lapkričio 26 d.
Lietuvos Kariuomenės šventę.
Susivienijimo Lietuvių Ame-
rikoje 278 St. Catharines kuo-
pa gruodžio 31 d. šeimyninių
Naujų Metų sutikimą ir tas
pats susivienijimas (SLA)
1961 m. sausio 21 dieną rengia
Klaipėdos Krašto Išlaisvinimo
minėjimą.
Prie to norime priminti, kad
pagal 11 organizacijų susitari-
mą registracijai priklauso tik vi-
si viešieji parengimai, kurie
skelbiasi spaudoje ir viešai rek-
lamuojasi, bet tas neličia gru-
pinių bei šeimyninių subvymų.
Komisija.

Be knygos nėra kultūros

Viena žinokime: knyga yra tas, kas užpildo ir laisvą laiką, ir
nemigo naktis, ir bet kurią negeią nuotaką. Knyga be to, sutei-
kia naujų mūčių, atidaro naujas, plačias padaires ir patenkina
dviasiskai. Todėl įsigykime sau ir dovanų artimiesiems,
vaikams ir jaunimui.

7-tos Lietuvių dienos METRA STIS	\$ 1.00
Bronys Raila. TAMSIAUSIA PRIEŠ AURĄ	5.00
Algirdas Gustaitis. ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS	
SLEIVYS. Jų nutikimai Lietuvos kaime. I-ji dalis:	
Kova su gaidžiu. Dail. Vyt. Stasiūnaitis.	\$ 2.00.
Mykolas Slezevičius. KELIŲ AUTORIŲ	
ATSIMINIMAI	\$ 5.00
Vladas Šlaitas. ANT SAULĖGRAŽOS VAMZDŽIO	
(premiuota)	\$ 0.50
Fr. Mauriac. GIMDYTOJA, romanas	1.75
A. Kutkus. ARTISTO ATSIMINIMAI	2.00
Ant. Škėma. ŽVAKIDĖ.	1.50
Fr. Mouriac. GIMDYTOJA, romanas	1.75
Levinas - Banšauskas, ANGLIAKASIŲ ATSIMI- NIMAI	3.00
J. M. Valter. SIDABRAS PRIE SANDAVAKO, Sibiro romanas	1.25
1960 METŲ KALENDORIUS, 60 pusl.	1.00
Lietuviškasis LIBERALIZMAS, 12 autorių	3.00
Mokyklai ir gyvenimui. LIETUVOS ŽEMĖLAPIS	3.50
Su aiškinimais, vietų vardais ir tt.	
Žurnalas LIETUVA	0.50
M. Katliškis. MISKAS ATEINA RUDUO Romanas	\$ 5.00
P. Babickas. DRAMBLO KOJOS.	\$ 2.00
S. Miglinas. PAVERTUOJI LIETUVA	1.50
S. Miglinas. LIETUVA SOVIETINĖS AGRESIJOS DOKUMENTUOSE.	1.50
„STUDENTŲ VARPAS“	0.50
J. Mingirdas. PATARLĖS, PRIEZODŽIAI, POSAKIAI	13.50
„VARPAS“ (dvigubas)	2.00
Dr. J. Prunskis. RINKTINĖS MINTYS	\$ 4.00
J. Simonaitis. PENKIŲ PAVASARIŲ AUDROJ.	2.50
E. Bačelis. KOLCHOZAI LIETUVOJE	0.10
Karolė Požeraitė. DIDVYRIŲ ŽEMĖ.	1.50
Paulius Jatulis. PO TUKSTANČIAIS KAUKIŲ	1.50
V. Čižūnas. TAUTINIS AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE	1.50
B. Pūkelevičiūtė. METUGES.	1.00
Merimee. KOLOMBA, romanas.	2.50
V. Žemkalnis. KUDIRKOS SAJODIS	0.75
B. Stundžia. BURIAVIMAS IR JORININKYSTĖ	2.00
K. Požeraitė, NUSIDĖJĖLĖ, romanas	\$ 2,—
J. Gruodis. VISUR TYLA, AGUONĖLĖS, RŪTA, RUGIAGĖLĖS	\$ 1.50
Dr. K. Grinius. ATSIMINIMAI ir MINTYS	\$ 1.50
P. Orinitaitė, MARTI IŠ Miesto	\$ 0.75
V. Tamulaitis, SUGRĮŽIMAS	\$ 1.10
Vytenis, RAUDONOJI ŽVAIGZDĖ, žudynės	\$ 0.75
Prof. Roemeris, LIETUVOS SOVIETIZACIJA	\$ 0.25
Pinigus siųskite adresu: 7722 George St., Ville Lasalle, Montreal 32, P. Q., Canada.	

HAMILTON

„TALKA“ TURI 500 NARIŲ

Bankelis „Talka“ per vasa mėnesius nebuvo apkrautas per daug darbu, nes daugeliui atostogaujant, jautėsi atostogų nuotaika ir čia. Dabar, visiems pailsėjus ir grįžus į kasdieninius darbus, didėja judėjimas lietuviškoje kooperatinėje kredito įstaigoje. Nežiūrint kad vasaros mėnesiai nėra palankūs dideliam suoliams pirmyn, tačiau bankelio balansas pamažu ir pastoviai kilo augštyti, taip pat ir narių skaičius augo. Bankelio valdyba, norėdama daugiau supažindinti narius ir visą lietuvišką visuomenę su savo darbu ir tikslais, išleido gana plačią brošiūrą, kurioje nušviečia mas narių įstojimas, pareigos, taupymas, skolinimasis, nemo mas gyvybės draudimas ir kitas aktualius reikalus. Ši brošiūra jau išsiuntinėta visiems nariams ir kitiems Hamiltono lietuviams, kurių adresai buvo žinomi. Suinteresuoti, bet dar negavę šios aktualios finansinių reikalų brošiūros, gali gauti darbo valandomis bankelio raštinėje.

Valdyba stengdamasi supažindinti lietuvišką visuomenę su savo veikla, taip pat nepamiršta laiks nuo laiko ir kanadiečių spaudoje priminti apie savo darbą. Taip šių metų birželio mėn. numerįje tilpo straipsnis apie „Talką“ Ontario Credit Union News laikraštyje, o rugpjūčio mėn. numerįje tanie pat laikraštyje buvo patalpintos šešios nuotraukos iš „Talkos“ penkių metų sukaktuvinio susirinkimo ir vaišių.

Bankelio balansas už rugsėjį
suvestas 268,900.94 dol. sumoje. Kitos pozicijos atrodo taip: šerų sąskaita 249,927.18 dol., depozitai 4,229.90 dol. Bankelio grynais pinigais 15,850.27 dol., deponuota Ontario Credit Union League 14,296.12 dol. Išduotos asmeninės paskolos 171,607.81 dol., išduotos morgančių paskolos 66,420.00 dol. Viso išduota paskolų 238,027.81 dol. Gautas grynasis pelnas už devynis šiuos metus 10,447.89 dol. Kredito Komitetas leido išduoti naujų paskolų 15 asmenų 26,396.13 dol. Revizijos Komisija, kaip paprastai, patikrino atskaitomąbę ir rado viską tvarkoje. Taip pat Revizijos Komisija šio mėnesio bėgyje siuntinėsi narių sąskaitų ištraukas, prašydama su tikrinti su savo knygučių įrašais ar teisingai įrašyta. Todėl nariai, gavę tokių užklausimų laiškus, prašomi patikrinti su savo knygučių įrašais ir prisiųstą lapelį pasirašius grąžinti atgal Revizijos Komisijai. Šis patikrinimas yra daromas vieną kartą metuose.

Rugsėjo 6 d.
į bankelį įstoję 500-sis narys Kazys Šimaitis. Jau ruošiamas sekantiems metams lietuviškas sieninis kalendorius, kuris bus

A. LIODŽIUS, B. L.,
Viešasis Notaras
(Notary Public)
Advokatas iš Lietuvos.
Namų, žemės ar bet kurio biznio pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas ir visi kiti notariniai reikalai.
Teisiniai patarnavimai.
Morgičiai.
Įstaiga: JA 7-5575;
Namų: FU 3-8928.
20 King Street East,
Hamilton.

TAUPYK IR SKOLINKIS BANKELYJE „TALKA“
Išduodamos paskolos iki \$3,000.
Morgičių paskolos iš 7% iki 50% turto vertės.
Indėliai, paskolos ir nario gyvybės apdrausta.
Darbo dienos: pirmadieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais 9—12 val. ryto; antradieniais ir penktadieniais 9—12 val. ryto ir 5—8 val. vakare.
Minden Building, 20 King St. E., Room 13,
notaro A. Liūdžiaus įstaigoje II augšte, tel. JA 7-5575.

Hamiltono Lietuvių Sporto Klubas „KOVAS“

ši šeštadienį,

spalio mėn. 22 d.

Knights of Columbus salėje,

(Queenston Rd.)

rengia

nuotaikingą rudens

šokių vakarą

Loterija,

laimėjimų staliukai ir

kitos staigmenos.

V. Babecko orkestras.

Pradžią 7 val. v.

Valdyba.

DĖL ČEKIŲ SISTEMOS „LITE“

Atkelta iš 2-ro psl.

Jos savo indėlius išskolina panašia proporcija, kaip kad daro „Litas“. Tačiau ir tai jos už asmenines paskolas ima Toronto 9%, o Hamiltone 10%, o „Litas“ tik 8,4% (visur įeina ca 0,65% paskolų draudimas). Be to, daugumas jų su taupų yra einamose sąskaitose ir už jas mokama tik 3% palūkanų, kai tuo tarpu „Litas“ moka ir už visus indėlius 4¼%.

ČEKIŲ ĮSIVESTI NEAPSIMOKA.

Kol „Litas“ nepasieks bent ½ ar net ¾ milijono indėlių, čekių sistema įsivesti neapsimoka. Esamoje padėtyje mes turime sekancias pirmenybes:

1) Galime daug daugiau narių paremti paskolomis, nes nėra reikalo pinigų investuoti į vertybinius popierius.
2) Gaunamos didesnės palūkanos iš paskolų, kaip vertybinių popierių, duoda daugiau pajamų. Čekių sistemos neturėji mas įgalina atlikti darbą be nuolatinių tarnautojų, todėl su mažina išlaidas. Užtat „Litas“ gali skolinti mažesnes palūkanomis ir mokėti didesnius dividendus taupytojams.

Montrealio rajono Caisse Populaire direktorius G. Hamelin, išstudijavęs mūsų balansą, nusistebėjo tokiu gražiu ir pastoviu „Lito“ augimu ir pareiškė, kad „Litui“, bent tuo tarpu geriau pasilikti Kredito Unijose, kadangi Caisse Populaire judėjime mes tokių gerų sąlygų neturėtume.

Pr. Rudinskas,
„Lito“ Sekretorius.

Pasiklauskite savo gydytoją ar vaistininką
ČESNAKAS
YRA JUMS SVEIKA

PADEDA jums išsilaikyti stipriais ir sveikais. Per amžius milijonai žmonių naudojo česnaką dėl sveikatos, tikėdami jo gydomąja ir stiprinančiąja galia. Česnakas yra natūralus antiseptinis vaistas, kuris apsaugo kraujo sistemą nuo nešvarumų.

Dauguma naudojančių jį vertindavo kaip lengvinantį artrozio reumatizmo skausmus. Adams Pearles Garlic (česnakas) turi savyje salicylamidą — išbandyto skausmų palengvintojo. Gryna česnako alyva yra ištraukta iš česnako galvučių ir šitokioje sukoncentruotoje formoje gaunate viską, ką šis veiksmingas augalas teikia. Adams Pearles Pearles (česnakas) yra be kvapo ir be skonio — lengvai priimamoje kapsulių formoje.

Dar šiandien nusipirkite pokelį iš savo vaistinės ir pamatysite, kaip jie ir jums galės padėti. Jūs ištikrųjų būsite patenkinti, taip padarę.

LONDON, Ont.

DŽIAMBORĖS FONDĄ PARĖMĖ AUKOMIS

London, Ont. 26 asmenys (jų tarpe Ed. Cicėnas 20 dol.), dona Markov 5 dol.); Woods tock — 3 asm.; Čikaga — 1 asm.; Sarnia — 1 asm.; Detroit — 10 asm.; Mt. Brydges — 3; Windsor — 11; Port Colborne — 10; Welland — 10. Viso suaukauta 161.95 dol.

Visiems aukotojams tariau nuoširdžiausią ačiū. Taipogi priklauso didelė padėka DF vaiaus vykdytojams: E. Pakauskienei, paskaut. DF įgaliotiniui B. Simonaičiui, skautui J. Leka vičiui ir S. V. vyr. skilt. A. Draugėvičiui.

KLAIPĖDOS JŪRININKYS TĖS MOKYKLA

Šiomet Klaipėdos jūrininkystės mokykla išleido 150 šturmanų, mechanikų, elektro-radio navigatorių. Tiek pat kursantų mokykla priėmė ir šiemet. Kursantų daugiausia sudaro iš gamybos atėję žmonės. Šiomet kursantai bus siunčiami vienu metu praktikai į jūrą; grįžę iš jūros jie lauks egzaminų ir toliau tęs mokslą mokykloje. E.

ĮVYKO PABALTIO GEOGRAFIJOS PASITARIMAS

Tartu mieste (Estijoje), įvyko Pabaltijo geografų konferencija, kurioje paskaitas skaitė ir Lietuvos geografai. Ypač buvo tariamasi Pabaltijos miestų geografijos ir jų tyrimo metodikos klausimais.

V. Gudelis,

D. F. įgaliotinis Kanadoje ir Skautams remti būr. vadovas.

LaSalle, Que.

DOMinic 6-0470

W. Theraux

LASALLE HARDWARE

ĮRANKIAI — CIL DAZAI — NAMŲ REIKMENYS.

Dažų problemas paveskite mums.

7688 Edward St.

LaSalle.

Pasiruoškite besiartinančiai žiemai!

NEBEDELSKITE! UŽSISAKYKITE

COKE ANGLIS ALIEJŲ

DAR ŠIANDIEN PAS VIENINTELĮ LASALLE VISŲ RŪŠIŲ KURO PREKYBININKĄ SKAMBINKITE

DO. 6-0515

š e š i sunkvežimiai

JŪSŲ DISPOZICIJOJE SKUBIAM PRISTATYMI — LAIKE VIENOS VALANDOS.

SUDAROME SUTARTIS

CENTRINIAM ŠILDYMI

IR PEČIAMS

Teiraukitės mūsų

AUTOMATISKO TIEKIMO

sistemos.

RAYMOND BROS.

288 - 1st AVENUE

LASALLE

MONTREAL

KANADIEČIŲ LIETUVON NEJSILEIDŽIA

Anksčiau pavasarį apie 30 Montrealio lietuvių buvo padavę prašymus lankytis Lietuvoje. Neseniai gautas atsakymas — leidimas neduodamas. Tik tai 3—4 prašytojai dar prieš būželio mėnesį buvę ogavę leidimą vyksti, bet ne ekskursijoje, o per Inturistą.

CHRUŠČIOVAS NEPRIĖMĖ PRAŠYTOJŲ

Bet padavusiems prašymus pranešė, kad jų prašymai gauti ir perduoti institucijoms, kurių žinioje yra rašytojų reikalų tvarkymas. Tokį atsakymą gavo ir montrealietis Juozas Luošius.

ŠACHMATŲ SEZONAS

pradedamas sekmadienį, spalio 23 d. 12 val. (po mišių). Aušros Vartų salėje. Pono Igno Žalio Simultanu. Norintieji dalyvauti prašomi atsinešti savo šachmatus.

AKADEMINIO SAMBŪRIO SUSIRINKIMAS

šaukiamas spalio 21 d. 8 val. vak. Berry mokykloje.

Programoje bus išstatyta dailininko R. Viesulo litografijų knyga „Daina“. Be to einamieji reikalai ir diskusijos dėl R. Viesulo knygos. Nariai ir visi svečiai maloniai kviečiami dalyvauti.

Valdyba.
● **Serga:** B. Šimonienė, M. Vapvasa, J. Kukleris, St. Balienė, J. Sinkevičius, I. Skikas, J. Navikevičius, L. Navickienė, A. Vičas, E. Tamošiūnienė, J. Vasilas.

K. L. K. MOTERŲ DR-JOS susirinkimas įvyksta šį sekmadienį, tuojau po sumos A. V. klebonijos posėdžių kambaryje. Narsės ir viešnios labai prašomos dalyvauti susirinkime.

● **Mokyklų** parengimas pasisekė gerai, nors žmonių galėjo būti daugiau. Šeštadieninėms mokykloms, atrodo, paramos lėšos iš pajamų.

● **Lapkričio 13 d.** Aušros Vartų salėje L. K. Mindaugo šaulių kuopa rengia šeimynišką su pažinimo pobūviu. Norintieji jame dalyvauti tesikreipia į šaulių kuopos valdybos narius.

Dr. V. GIRIUNIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA

3940 Blvd. Rosemont
RA 7-5552; namų RA 1-0656.

Dr. J. ŠEMOGAS
5441 Bannantyne, Verdun.

Pirmadienį ir ketvirtadienį 7—9 p. m.
antradienį ir penktadienį 2—4 p. m.
trečiadienį 2—4 ir 7—9 p. m.
šeštadienį 11—1 p. m.

PO 7-3175; namų DO 6-9582.

DANTŲ GYDYTOJAS

Dr. J. MALISKA

2 biurai:

5441 Bannantyne, Verdun.

1396 St. Catherine St. W.

(prie Bishop).

Siute 419, tel. UN 6-8235

Namų tel. DO 6-0682

Nosies, gerklės ir ausų specialistas ir chirurgas

Dr. R. CHARLAND

78 St. Joseph Blvd. W.

VI 2-9958

Dr. E. Andrukaitis

956 SHERBROOKE E.

Tel.: LA 2-7236

KDISTAUS KARALIAUS ŠVENTĖS

proga, spalio 30 d. 11 val. Aušros Vartų bažnyčioje įvyksta iškilmingos parados, kurių metu giedos sol. E. Kardelienė.

Tuoju po pamaldų parapijos salėje vyr. ateitininkai ruošia akademiją. Programoje: pasikaita ir meninė dalis, kurioje dalyvauja sol. A. Paškevičienė, Nijolė Jauniūtė ir Marytė Tau teraitė.

Iėjimas laisvas. Kviečiami visi kuoskaitlingiausiai dalyvauti.

ROSEMOUNT BANKO „LITAS“ SKYRIUS

prie St. Philomen parapijos atdaras kiekvieną sekmadienį, po lietuviškų 10 val. pamaldų (apie 10 val. 45 min.). Iėjimas iš 6th Ave ir Masson g-vių kampe, Vincent de Paul draugijos patalpoje.

Tenka apgailestauti, kad lig šiol rosmontiškiai didesnio susidomėjimo „Lito“ skyriui nepa rodė ir naujų narių neįstojo. Da bartinis to skyrus lankytojų skaičius jo buvimo nepateisina. Pagal „Lito“ valdybos nutarimą, tolimesnis jo veikimas bus persvarstytas praėjus dviems bandomiesiems mėnesiams. Tai gi lapkričio mėn. pradžioje.

Pr. Rudinskas, „Lito“ Sekret.

ŠAUKIAMAS ŠAULIŲ SUSIRINKIMAS

lapkričio mėn. 6 dieną, 12 val. 30 min. Aušros Vartų salėje.

Dienotvarkė: 1. Susirinkimo atidarymas, 2. Apžvalginis val dybos pirm. pranešimas, 3) Vė liavos projekto aptarimas, 4) Klausimai ir sumanymai.

Visi nariai kviečiami dalyvauti.

V-ba.

TARPTAUTINĖS KREDITO UNIJŲ DIENOS PAMINĖJIMU

pa maldos už mirusius banko „Litas“ narius įvyks š. m. spalio m. 23 d., sekmadienį, 11 val. Aušros Vartų parapijos bažnyčioje. Visi „Lito“ nariai kviečiami dalyvauti.

BANKO „LITAS“ NARIAI

prašomi atkreipti dėmesį į naujas banko darbo valandas. Šiokiomis dienomis, kurios yra paskelbtos nuolatiniame mūsų skelbime N. Lietuvoje ir T. Žiuriuosc. Būty labai geistina, kad visi kreiptųsi tik tomis valandomis.

Dr. V. PAVILANIS

3439 Beaconsfield,

N. D. G., Montreal.

HU 1-8437

Dr. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų Gydytoja

1410 Guy St., I a. 11 kamb.

WE 2-6662; namų PO 8-8093

ADVOKATAS

STASYS DAUKŠA, LL. D.

4 Notre Dame St. E.

Suite 901

UN 1-8933

ADVOKATAS

JOSEPH P. MILLER,

B. A., B. C. L.

Suite 205

168 Notre Dame St. E.

UN 6-2063 ir UN 6-2064

Resid.: 40 Lafleur,

LaSalle. DO 6-1570

NOTARAS

JUOZAS BERNOTAS

B. A., B. C. L.

215 St. James West,

7 augštas.

Tel.: AV 8-3115.

Namie 2654 Hogan

Tel.: LA 5-7023, 7—9 v. v.

KLB MONTREALIO SEIMELIO

prezidiumo ruošto „Žalgirio mūšio 550 m. sukakties ir Tautos šventės“ minėjimo, įvykio rugėžio 11 d. D'Arcy McGee salėje apyskaita:

Pajamos
Gauta už programas \$ 12.35
Surinkta aukų pagal aukų lapus: \$123.25
Viso \$135.60

Išlaidos
Salės nuoma \$ 35.00

Prelegentei už kel. \$116.00

Kitos išlaidos \$ 56.95

Viso \$207.95

Nuostolio \$ 72.35

Izd. Alfredas B. Pusaraskas.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS ŽINIŲ

● **Elzbieta Stankevičienė** auko

jo 300 dol. marmurinėms va

zoms, kurios puošia AV didįjį altorių.

● **Jurgis Klisevičius** ir pon

paaukojo labai gražias lėkštes

AV bažnyčios rinkliavai daryti.

● **40 Valandų** atliadai Aušros

Vartų bažnyčioje įvyks Kris

taus Karaliaus šventės proga.

Šio mėnesio 28, 29 ir 30 dien

mis. Šia proga švenč. Sakra

mentas bus išstatytas ištisomis

dienomis. Specialios pamaldos

bus rytais ir vakarais. Pamoks

lus sakys kiekvieną dieną vaka

rais Tėvas Garbukas, pranciš

konas. Visi maloniai kviečiami

jau dabar ruošti šiam didžiam

įvykiui.

● **Trys kunigai klebonai** iš Či

kagos: kun. Petras Katauskas,

Čikagos apygardos Kunigų

Vienybės pirmininkas, kun.

Viktoras Černiauskas ir kun.

Staslovas Petrauskas. Visi jie

buvo atvykę į tarptautinę ka

talikiškų kapinių tvarkytojų

konferenciją, kuri įvyko Queen

Elisabeth viešbutyje.

● **Sporto klubo Taurus** krepši

ninkės išsirinko sau naują ko

mandos kapitoną studentę Ma

rytę Jurkienę — Siniūtę ilgus me

rytę Jurkenę — Siniūtę ilgus me

tus sėkmingai globojo krepši

ninkės.

● **Apmokėta skola AV** bažny

čios statybos architektui p. J.

Petrucchi. Skolos likutis buvo

1,584.93 dol. Taigi, viso šias

metais išmokėjome architektui

2,409.93 dol.

● **Vyr. ateitininkų** susirinkimas

šaukiamas spalio 23 dieną po 11

val. pamaldų, Nek. Pr. Seselių

namuose.

Valdyba.

LIETUVISKASIS ŽODIS

RADIO VATIKANO

BANGOS

Vienintelis kelias, kuriuo pii

na religinę informaciją lietuvių

kalba pasiekia mūsų pavergtą

Tėvynę — tai Vatikano radi

jas. Dabar vyksta net 8 transla

cijos į Lietuvą kiekvieną savai

tę. Ši taip svarbų darbą dirba

trys lietuviai kunigai. Tęsti ir

toliau šį darbą reikalinga mūsų

lietuvių katalikų esančių laisva

jame pasiaulyje finansinė para

ma. (AV).

AV PRAŠO VYRISKOS

PAGALBOS

Norime sutvarkyti žiemai A.

V. bažnyčios langus — juos nu

valyti ir išdažyti. Tam tikslui

prašome nuosirdžios lietuviš

kos tautos. Norintieji padėti,

prašomi paskambinti klebonui

Tėvui J. Borevičiui. (AV)

● **P. Matulienė** yra išvykusi į

IAV pas dukterį.

● **Pp. Letnickai** ir Val David iš

vyksta savaitgaliais, nes per

tvarko savo vasarnamį.

SV. KAZIMIERO PARAPIJAI JOKIE PAVOJAI NEGRESIA

Ryšium su praėjusiu „N. Lietuvos“ numeryje paskelbta žinia apie Montrealio lietuvių susirūpinimą Sv. Kazimiero parapijos ateitimi, iš autoritetingu šaltinių „N. L.“ redakcijai teko sužinoti, kad Sv. Kazimiero parapija ir naujoji jos bažnyčia yra visiškai stabilizuota ir jokie pavojai jai negresia. Net yra dar daugiau, nes jeigu patys lietuviai sumanytų kitur nusikelti, pav. į Rosemountą, tai ir tokioms galimybėms dabar jau nebūtų, kai Sv. Kazimiero bažnyčia jau pastatyta senoje vietoje. Todėl lietuviai gali būti visiškai gėl Sv. Kazimiero bažnyčios ir parapijos ramūs ir užtikrinti.

Prileidžiama, kad kalbos apie galimas permainas galėjo kilti todėl, kad Sv. Kazimiero parapijoje, kaip ir kiekvienoje kitoje katalikų parapijoje, visa da yra galimi tūli pasikeitimai, bet, jeigu kas ir įvyktų, tai tas jokių būdu neliestų pačios parapijos ir josios Sv. Kazimiero bažnyčios, kuris pastovumas yra apspręstas dar prieš pradę dant ją statyti. Tai yra logiška ir suprantama.

BAZARAS N. PR. SESELIŲ NAUDAI

Kaip jau buvo anksčiau skelbta, įvyks lapkričio 12—13 dd. Parnai panašiu metu rengtas bazaras praėjo sėkmingai ir sutraukė nemažą būrį lankytojų. Siemet bazaras žada būti dar įvairesnis ir įdomesnis. Jau visa eilė seselių geidarių ir bičiulių siuva, mezga ir ruošia visokių šventėms, kurias kiekvienas atsilankęs galės sau įsigyti. Jeigu yra dar po nių, kurios į bazarą pasiruošimo darbą nebuvo suspėtos įtraukti, prašomos paskambinti Ir. Lukoševičienei, DO 6-1210. Mūsų talka ir pagaiba yra nuosirdžiai laukiama. Šiuo momentu ypatingai kreipiamės į visas stropiasias šeiminkes ir tikime, kad jos kaip ir pernai atras savo spintose namų gamybos uogienių, grybų, obuolių košių, vaisinio pyrago ir kita. Visus fantus, ir dovanas bazarui prašoma pristatyti 1 N. Pr. Seselių namus arba paskamibinti tel.: Po 6-9397 ir bus pasiimta iš namų.

N. Pr. Seselių Rėmėjų Būrelio Valdyba.

VII KANADOS LIETUVIŲ DIENOS

apyskaitos sudarymas esąs už trukęs nesulaukiant saskaitų už atvežimą ir pervežimą Čikagos tautinių šokių šokėjų.

N. L. 39 Nr. P. Lelis, rašydamas apie Lietuvį Dieną ir joje gautą 3000 dol. pelną, matyti nepriėmė dėmesin iš Čikagos ir dar kitų vietų negautų saskaitų. Suvedus visas saskaitas, spėjama, kad gryno pelno būsią apie 1500—1600 dol.

Apylinkės valdyba turinti nemazą rūpestio dėl to pelno pasiskirstymo. Nes pradėjo plaukti įvairių organizacijų prašymai paramos, o ir pačiai valdybai, turinčiai apytūščią kasą, nepro šalį būtų sustiprėti finansiškai, be ko joks didesnis lietuvių ištaikymo darbas yra neįmanomas. Pagal Toronto B-nės pasiūlymą, Kr. Taryba yra nutarusi, kad 50 proc. gauto pelno atiduodama Kr. Valdybai.

TAISAU IR DAŽAU

lengvas mašinas.

Lietuviams nuolaida.

Skambinkite telef. DU 9-0571.

V. Sušinskas.

TORONTO

K. L. S. D. KONFERENCIJA

Spalio 9 d. Liet. namuose Toronte įvyko liet. socialdemokratų konferencija.

V. Simkus, pasakęs įžanginį žodį, pakvietė svečią CCF žymų veikėją Dahold McDonald. Jo sveikinimas ir kalba daugiau liečianti naują partiją Kanadoje, užsitęsė ilgokai. Asmeniškai sveikino šie: jugoslavų, žydų ir lenkų socialistų atstovai. Hamiltono soc. atstovas K. Lukoševičius ir svečias iš J. V. K. Bielinis. Laiškais sveikino prof. St. Kairys, „Keleivis“ ir kiti. Prie sveikinimų gauta ir dovanų.

Dr. Pr. Ancevičiaus paskaita, kuri lietė šių dienų politinius klausimus, buvo įdomi.

Plačiai apkalbėtas platnimas socialistinės spaudos. Knygos Dienojant St. Kairio, Lietuva būdo ir Penktieji metai K. Bielinio, Kanadoje išplatinta daugiau, dviejų šimtų. Daugiausia išplatino J. Novogrodskis.

Centro k-tą sudaro 7 nariai ir 3 reviz. k-jos nariai. J. Novogrodskis pirm., J. Stonkus ir A. Lukoševičius vicepirm. V. Vaskelis išdinininkas, V. Dagilis sekr.

Pagerbimui svečio K. Bielinio buvo paruošta vakarienė L. ir J. Novogrodskių rezidencijoje, dalyvaujant artimiems draugams.

VISUOMENININKAS J. STRAZDAS,

kaip dalininkas dalyvavęs P. Motušio vadovaujamoje Atantis Exports - Import bendrovėje, iš tos bendrovės atsiskyrė ir sudarė atskirą Canadian Exports-Import Hi-Fi bendrovę, į kurią savo įnašais yra įsijungę Dranseikos, P. Budreika ir dar keli kiti. Šios bendrovės biznio vedėju yra prityręs komersantas J. Senkus.

PARENGIMAS — RUDENS BALIUS

Pirmas bendras SLA ir S. K. „Vytis“ parengimas įvyks spalio 22 d. Priskelimo par. salėje. Tai bus rudens balius.

Spalio 22 d., šeštadienį, Priskelimo par. salėje įvyks šaunus **RUDENS BALIUS** Bufetas, Dovanos, Groja „Olimpia“. Visi maloniai kviečiami. Pradžia 7.30 val. vak. SLA 236 Kuopa ir Sk. „Vytis“.

WELLAND, Ont.

WELLANDO LIET. BENDRUOMENĖS V-BA

spalio 22 d., 6 val., vakaro ruošia šokių - vakarą Clowland Hotely (p. p. Sinkų nuosavybė). Valdyba kviečia kolonijos lietuvių skaitlingai dalyvauti.

● **K. L. Katalikų Moterų** draugja lapkričio mėn. 5 d. ruošia balių ir iš Lietuvos gautų gintarų parodą.

„PALANGOS“ VASARVIE TEJE ST. COLOMBAN

dar galima pasirinkti gražių skypų su šimtametėmis pušimis, baltų kopų smėliu ir privažiu pliažu.

Toliau nuo vandens esantieji sklypai parduodami ypatinai žema kaina. DO 6-0031.

MASSON FURS

K. GUDŽIŪNAS IR J. GRAZYS

Parduoda gatavus, siuva naujus, remodeliuoja ir taiso senus

kailinius paltus.

Vasarai saugus išlaikymas su apdraudimu.

3365 Masson St., Montreal.

Tel. RA 1-6005.

ŠAUDYMO RUNGTYNIŲ LAIMĖTOJAI

Spalio 9 d., p. Rugienius ūkyje įvyko Ont. šaudymo pirmybės, kuriose dalyvavo T. P. Šaulių kuopa, Tillsonburgo apylinkės ir Niagaros pusiasalio lietuviai.

Grupiniame šaudyme I-mą vietą laimėjo A. Augustinavičius (Tillsonburg). II-trą J. Budrevičius (Torontas) ir III-čią J. Usveltas (Torontas).

Geriausio lankininko taurę laimėjo P. Palenskis (Tillsonburg).

Spalio 2 d. šaudymo rungtynėse su kanadiečių klub